

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalnej kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Autodiagnoza dostępności instytucji kultury

ZESPÓŁ I NASZE KOMPETENCJE

1. Czy w instytucji została podjęta oficjalnie decyzja o rozwijaniu dostępności?

- a) Tak.
- b) Nie.
- c) Nie wiem.

Odpowiedź: a) Tak

2. W jaki sposób ta decyzja została ogłoszona?

- a) Zarządzenie dyrektora.
- b) Ogłoszenie w czasie zebrania zespołu.
- c) Mail do zespołu.
- d) Publikacja informacji na stronie internetowej lub w mediach społecznościowych.
- e) Nie została ogłoszona.
- f) Nie wiem.

Odpowiedź: a) Zarządzenie dyrektora

Uzasadnienie:

Choć w przeszłości decyzje o rozwijaniu dostępności nie były ogłaszane jednorazowo w formie strategii czy komunikatu dla zespołu, **Chełmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti w Chełmie** konsekwentnie realizuje działania na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami – zgodnie z **Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami**.

Formalnym potwierdzeniem przyjęcia takiej polityki stało się:

♦ **Zarządzenie nr 6/2025 Dyrektora ChBP z dnia 31 marca 2025 r.**, w sprawie wprowadzenia *Planu działania Chełmskiej Biblioteki Publicznej na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami na lata 2025–2028*. Dokument ten zawiera konkretne zalecenia i działania w trzech kluczowych obszarach dostępności: **architektonicznej**, **cyfrowej** oraz **informacyjno-komunikacyjnej** – wraz z harmonogramem i przypisaniem odpowiedzialności konkretnym działom wewnętrznym.

♦ Równolegle obowiązuje także wcześniejsze **Zarządzenie nr 14/2022 z dnia 7 grudnia 2022 r.**, powołujące koordynatora ds. dostępności w ChBP.

♦ Na stronie internetowej instytucji opublikowana jest **Deklaracja dostępności** oraz zakładka z informacjami dla osób z niepełnosprawnościami, gdzie przedstawiono dostępne udogodnienia i ofertę.

♦ W **Statucie ChBP** podkreślono, że Biblioteka jest otwarta dla szerokiego grona odbiorców – niezależnie od wieku, poziomu sprawności, statusu społecznego czy sytuacji życiowej. Jej misją jest umożliwienie **równego i powszechnego dostępu do wiedzy, kultury i informacji**, co stanowi podstawę działań na rzecz dostępności.

Podsumowując: **formalna decyzja o rozwijaniu dostępności została ogłoszona w postaci zarządzenia Dyrektora i jest realizowana systemowo.** Dodatkowo, liczne działania podejmowane w poprzednich latach – choć nie zawsze ogłaszane jako element polityki dostępności – były ukierunkowane na ten sam cel.

3. Czy w instytucji jest osoba pełniąca funkcję koordynatora/koordynatorki do spraw dostępności (lidera/liderki do spraw dostępności, specjalisty/specjalistki do spraw dostępności itp.)?

a) Tak.

b) Nie.

Dodatkowe uwagi:

W Chełmskiej Bibliotece Publicznej funkcja koordynatora ds. dostępności została formalnie ustanowiona na mocy Zarządzenia nr 14/2022 z dnia 7 grudnia 2022 r. w sprawie powołania koordynatora ds. dostępności w ChBP. Nie wydzielono osobnego stanowiska koordynatora ds. dostępności. Zadania koordynowania dostępnością zostały dołączone do zakresu obowiązków specjalistki pracującej w Dziale Organizacyjno-Administracyjnym.

4. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto pełni tę funkcję?

a) Tak.

b) Nie.

c) Nie dotyczy.

Dodatkowe uwagi, np.: jeśli tak, w jaki sposób?

Zespół Chełmskiej Biblioteki Publicznej został poinformowany o powołaniu Koordynatora ds. dostępności podczas wewnętrznego spotkania informacyjnego, które odbyło się po wydaniu Zarządzenia nr 14/2022 Dyrektora CHBP z dnia 7 grudnia 2022 r.

Podczas spotkania przedstawiono zakres obowiązków koordynatora oraz zasady zgłaszania potrzeb przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Informacja o koordynatorze znajduje się również w Deklaracji dostępności opublikowanej na stronie internetowej ChBP.

5. Czy dane kontaktowe do koordynatora/koordynatorki dostępności są opublikowane, np. na stronie internetowej instytucji?

a) Tak.

b) Nie.

c) Nie dotyczy.

Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www):

Odpowiedź: a) Tak.

Dodatkowe informacje:

Dane kontaktowe do koordynatorki ds. dostępności opublikowano na stronie internetowej Chełmskiej Biblioteki Publicznej, na podstronie Kontakt

(<https://www.chbpbchelm.pl/kontakt/>), na podstronie Informacje dla osób z

niepełnosprawnościami <https://www.chbpchelm.pl/informacje-dla-osob-z-niepelnosprawnosciami/>, w BIP podmiotu (<https://chbp.bip.gov.pl/kontakt/kontakt.html>).

6. Czy w instytucji jest zespół do spraw dostępności (formalnie powołany lub nieformalny)?

a) Tak.

b) Nie.

Dodatkowe uwagi:

Odpowiedź: b) Nie.

Dodatkowe uwagi:

Dotychczas w strukturze Chełmskiej Biblioteki Publicznej nie funkcjonował zespół ds. dostępności – ani formalny, ani nieformalny. Zadania w tym zakresie realizowane były głównie przez koordynatora ds. dostępności oraz przez poszczególne komórki organizacyjne w ramach bieżącej działalności.

W związku z rosnącym znaczeniem zagadnień dostępności i planami rozwoju w tym obszarze, Biblioteka planuje powołanie interdyscyplinarnego zespołu ds. dostępności. Zespół ten będzie wspierał działania koordynatora, diagnozował potrzeby użytkowników, opracowywał propozycje udogodnień i monitorował realizację Planu działania na rzecz poprawy dostępności.

7. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto wchodzi w skład zespołu do spraw dostępności?

a) Tak.

b) Nie.

c) Nie dotyczy.

Dodatkowe uwagi, np.: jeśli tak, w jaki sposób?

jw.

8. Czy skład zespołu do spraw dostępności został podany np. na stronie internetowej instytucji?

a) Tak.

d) Nie.

b) Nie dotyczy.

Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www):

jw.

9. W jakie prace jest angażowana jest osoba zajmująca się koordynacją dostępności w instytucji?

☐ Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.

X Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.

☐ Przygotowuje własne działania merytoryczne.

☐ Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.

☐ Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.

☐ Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

☐ Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

X Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.

X Stale współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.

- ☐ Czasami współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
- ☐ Kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności.
- ☒ Dbą o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności
- ☐ Nie wiem.

10. W jakie prace jest angażowany zespół do spraw dostępności w instytucji?

- ☐ Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.
- ☐ Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.
- ☐ Przygotowuje własne działania merytoryczne.
- ☐ Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.
- ☐ Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.
- ☐ Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- ☐ Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- ☐ Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.
- ☐ Stale współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
- ☐ Czasami współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.
- ☐ Kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności.
- ☐ Dbą o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności.
- ☐ Nie wiem.

11. Czy w instytucji były prowadzone warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

- a) **Tak.**
- b) Nie.
- c) Nie wiemy.

Uzasadnienie:

12. Kto brał udział w takich szkoleniach?

- a) Wszyscy pracownicy.
- b) Większość pracowników.
- c) **Nieliczni pracownicy.**
- d) Nie wiem.

Uzasadnienie:

Dotychczas w szkoleniach z zakresu dostępności oraz potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami uczestniczyli głównie wybrani pracownicy – w szczególności Koordynator ds. dostępności oraz Koordynator projektów. Formą zdobywania wiedzy było głównie samokształcenie, udział w webinarach, korzystanie z materiałów udostępnianych przez Ministerstwo Cyfryzacji, Fundację Kultury bez Barier oraz inne organizacje wspierające dostępność.

Zgromadzona wiedza jest wykorzystywana w praktyce podczas opracowywania planów działań, organizacji wydarzeń czy przygotowywania dokumentów zgodnych z zasadami dostępności. W przyszłości instytucja planuje rozszerzyć udział w szkoleniach na szerszy zespół pracowników, co pozwoli podnieść ogólny poziom świadomości i kompetencji w tym obszarze.

Przykłady:

- 2020 instruktorzy ChBP z Działu Instrukcyjno-Metodycznego (zorg. Przez WBP Lublin)
- luty 2021 r., Zorganizowano szkolenie nt. dostępności dla ogółu pracowników (prowadzone przez pracownika WBP Lublin)
- 2021 r. pracownicy z Działu Udostępniania, Instrukcyjno-Metodycznego uczestniczyli w szkoleniach zagadnieniowych z zakresu dostępności (np. narzędzia do napisów, obsługa OzN itp.).
- 2025 – w ramach PUK szkolenie stacjonarne, tutoring, szkolenia wyjazdowe

13. Czy w szkoleniach brali też udział wolontariusze?

- a) Tak, wszyscy.
- b) Tak, część.
- c) **Nie.**
- d) Nie wiem.

Odpowiedź: c) Nie.

Uzasadnienie:

Chełmska Biblioteka Publiczna nie współpracuje obecnie z wolontariuszami w sposób formalny. Zamiast tego instytucja przyjmuje studentów na praktyki zawodowe, którzy – w razie potrzeby – będą włączani w działania związane z zapewnianiem dostępności. W przyszłości planuje się również uwzględnianie w programach praktyk zagadnień z zakresu dostępności oraz podnoszenie kwalifikacji praktykantów w tym obszarze.

14. Czy w szkoleniach brali udział współpracownicy/współpracowniczki (np. instruktorzy/instruktorzy, przewodnicy/przewodniczki itp.)?

- a) Tak, wszyscy.
- b) Tak, część.
- c) **Nie.**
- d) Nie wiem.

Dotychczas w szkoleniach z zakresu dostępności nie uczestniczyli współpracownicy zewnętrzni, tacy jak edukatorzy czy osoby prowadzące wydarzenia. Jednak Chełmska Biblioteka Publiczna zdaje sobie sprawę z roli, jaką pełnią osoby zaangażowane w działania merytoryczne i edukacyjne. Dlatego planuje w przyszłości włączać także współpracowników zewnętrznych w działania podnoszące świadomość i kompetencje w zakresie dostępności, zwłaszcza w ramach realizowanych projektów i szkoleń wewnętrznych.

15. Proszę określić poziom kompetencji dotyczących dostępności wśród osób w zespole i – opcjonalnie – przypisać osoby posiadające te kompetencje (przez funkcję i role w dziale).

Prosimy o zaznaczenie w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „w ogóle nie posiadamy kompetencji w tym zakresie”, 2 oznacza „raczej nie posiadamy”, 3 oznacza „trudno powiedzieć”, 4 oznacza „raczej posiadamy”, 5 oznacza „zdecydowanie posiadamy”.

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Zarządzanie dostępnością (koordynacja dostępności)					x	Koordinator ds. dostępności
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: WZROK				x		Koordinator ds. dostępności Pracownicy: Dział Udostępniania - Wypożyczalnia Zbiorów Audiowizualnych, Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: SŁUCH		x				Pracownicy Chełmskiej Biblioteki Publicznej posiadają poważne ograniczenia w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami w obszarze słuch.
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: RUCH				x		Koordinator ds. dostępności Pracownicy: Dział Udostępniania, Filie, Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej, Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia, Dział Organizacyjno-Administracyjny
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: ROZUMIENIE			x			Koordinator ds. dostępności Pracownicy: Dział Udostępniania, Filie, Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: CZUCIE			x			Koordinator ds. dostępności Pracownicy: Dział Udostępniania, Filie, Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia
Szeroko rozumiany savoir vivre (inicjowanie kontaktu) z osobami o szczególnych potrzebach, w tym z osobami starszymi.				x		Wszyscy pracownicy

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: SŁUCH (np. napisy rozszerzone, zlecenie tłumaczeń PJM).	x					Chełmska Biblioteka Publiczna nie dysponuje jeszcze praktycznym doświadczeniem w samodzielnym przygotowywaniu napisów rozszerzonych ani w zlecaniu tłumaczeń na polski język migowy. Brakuje natomiast środków finansowych wyposażenia i narzędzi niezbędnych do włączenia tłumacza PJM lub produkcji napisów. Z tego powodu kompetencje <i>Opracowanie materiałów dostępnościowych</i> w obszarze SŁUCH oceniamy na poziom 1 („w ogóle nie posiadamy kompetencji w tym zakresie”).
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: WZROK (np. materiały dotykowe, audiodeskrypcja).			x			Koordinator ds. dostępności Pracownicy: Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej Dział Udostępniania - Wypożyczalnia Zbiorów Audiowizualnych Chełmska Biblioteka Publiczna od kilku lat organizuje pokazy filmowe z audiodeskrypcją, adresowane do osób z niepełnosprawnością wzroku. Rocznie odbywa się około 10 takich projekcji. Wykorzystywane są filmy z gotową ścieżką audiodeskrypcji. Projekcje odbywają się w sali widowiskowej jChBP. Opracowywać audiodeskrypcyjnie moglibyśmy np. wybrane wystawy, ktoś z zespołu musiałby opracować tekst do nagrania z opisem ekspozycji i pomieszczenia. Potrzeba do tego zorganizowania małego studia nagraniowego - wyciszone miejsce, mikrofony, oprogramowanie do obróbki i montażu dźwięku, sprzętu komputerowy, miejsce na serwerach, skonfigurowane dostępy online i w LAN. W miejscu ekspozycji potrzeba zorganizować

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						miejsce do odsłuchu (słuchawki, ew. tablet itp.). Gotowe pliki z audiodeskrypcjami wystaw byłyby przechowywane i udostępniane z serwera, np. z użyciem kodu QR.
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: ROZUMIENIE (np. karty w tekście łatwym, pomoce sensoryczne).		x				Pracownicy Chełmskiej Biblioteki Publicznej posiadają ograniczoną wiedzę w zakresie stosowania języka prostego i zasad tworzenia tekstów łatwych do czytania i rozumienia. Pojęcia te były przedmiotem szkoleń wewnętrznych i konsultacji projektowych, a także są rozważane podczas tworzenia części materiałów informacyjnych i edukacyjnych. Mamy świadomość różnicy między językiem prostym a tekstem łatwym i potrafimy zastosować uproszczenia, by materiały były bardziej zrozumiałe.
Język migowy	x					Żaden z członków Zespołu nie posiada umiejętności posługiwania się językiem migowym
Język prosty			x			Koordinator ds. dostępności Pracownicy: Dział Organizacyjno-Administracyjny Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia Dział Udostępniania, Filie W Chełmskiej Bibliotece Publicznej obecny jest poziom świadomości oraz podstawowych kompetencji w zakresie stosowania języka prostego. W praktyce stosowanie języka prostego w tekstach pisanych (np. na stronie internetowej, w materiałach promocyjnych czy regulaminach) nie jest jeszcze konsekwentnie realizowane, co

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						wynika m.in. z braku specjalistycznych szkoleń w tym zakresie oraz konieczności wypracowania wspólnych standardów wewnętrznych. Największym atutem pozostaje bezpośrednia komunikacja pracowników z użytkownikami – kadra biblioteki potrafi dostosować język wypowiedzi do potrzeb rozmówcy, unika trudnych sformułowań i technicznego słownictwa, zachowując jasność i uprzejmość przekazu.
Komunikacja i promocja dostępności (w tym dostępne media społecznościowe)		x				Pracownicy: Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia Chełmska Biblioteka Publiczna prowadzi aktywną komunikację online – m.in. poprzez profil na Facebooku, kanał na YouTube oraz stronę internetową. Media te służą promocji wydarzeń, projektów, działań edukacyjnych i kulturalnych. Jednak obecnie nie wszystkie publikowane tam materiały spełniają standardy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności: – brak opisów przy niektórych plikach graficznych publikowanych w mediach społecznościowych, – brak napisów lub transkrypcji przy materiałach wideo, – ograniczona dostępność treści dla osób słabowidzących, niesłyszących czy z trudnościami poznawczymi.
Obsługa sprzętu i narzędzi dostępu (np. pętli indukcyjnych)	x					Obecnie Chełmska Biblioteka Publiczna nie dysponuje specjalistycznymi narzędziami wspomagającymi dostępność, takimi jak pętle indukcyjne czy systemy FM. Tym samym brakuje doświadczenia i kompetencji

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						praktycznych w zakresie obsługi tego typu urządzeń. Za obsługę standardowego sprzętu wykorzystywanego podczas wydarzeń kulturalnych (nagłośnienie, projektory, mikrofony) odpowiadają pracownicy ChBP. W przypadku wprowadzenia nowych rozwiązań technologicznych związanych z dostępnością – planowane są szkolenia dla zespołu z zakresu ich funkcjonalności i praktycznej obsługi.
Ewakuacja i bezpieczeństwo OzN			3			Wszyscy pracownicy Zasady zachowania się podczas ewakuacji, pożaru lub innych niebezpieczeństw określono w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w rozdziale 6.1 i 6.2: „w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z pomieszczeń najbardziej zagrożonych oraz osoby, które mają trudności w samodzielnym poruszaniu się, np. chore i poszkodowane”. Obecnie procedury ewakuacyjne nie zawierają odrębnych zapisów dotyczących osób ze szczególnymi potrzebami, np. osób poruszających się na wózkach lub mających inne trudności w ewakuacji. W szczególności brakuje instrukcji alternatywnych ścieżek ewakuacji, procedur asysty czy wykorzystania sprzętu wspomagającego ewakuację OzN.
Inne (proszę wskazać):				x		Pracownicy: Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia Inne działania wspierające dostępność i inkluzję społeczną: Chełmska Biblioteka Publiczna realizuje szereg działań skierowanych do osób ze

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						szczególnymi potrzebami, w tym w obszarach poruszania się, rozumienia, uczucia w tym dzieci i młodzieży uczących się w klasach integracyjnych i placówkach specjalnych. Są to działania o charakterze literackim, edukacyjnym, terapeutycznym i arteterapeutycznym, realizowane zarówno w siedzibie głównej, jak i w filiach Biblioteki. Przykłady działań: Zajęcia literacko-kreatywne i arteterapeutyczne dla grup integracyjnych i placówek specjalnych, m.in. Społecznego Ośrodka Rehabilitacji i Edukacji Dzieci Niepełnosprawnych, Zespołu Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, WTZ „Prometeusz”, Poradni dla osób z autyzmem – 13 wydarzeń w 2024 roku, 161 uczestników. Zajęcia literackie z elementami biblioterapii, m.in. „Kolorowy potwór”, „Witajcie w naszej bajce”, „Bajki na ludowo”, słuchowiska oraz warsztaty literacko-matematyczne i muzyczne – łącznie 77 spotkań, 1659 uczestników. Retro słuchowiska dla dzieci – forma dostępna także dla dzieci z trudnościami sensorycznymi lub neurorozwojowymi – 9 słuchowisk, 131 uczestników. Zajęcia z wykorzystaniem elementów robotyki i programowania – m.in. „koLEGOwanie” – wspierające rozwój funkcji poznawczych, planowania i współpracy. Zajęcia sportowo-literackie – łączące aktywność fizyczną z czytelnictwem, prowadzone w dostosowany sposób dla

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
						dzieci z różnymi potrzebami rozwojowymi. Spotkania tematyczne, warsztaty manualne i muzyczne – dostosowane do możliwości uczestników – np. tworzenie opowieści na drewnie, ozdabianie toreb, zajęcia świąteczne. Dzięki tym działaniom CHBP wspiera rozwój kompetencji emocjonalnych, poznawczych i społecznych uczestników, a także buduje inkluzyjne środowisko kultury, otwarte na wszystkich odbiorców – niezależnie od wieku, sprawności czy rodzaju potrzeb.

DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA I EWAKUACJA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymagania dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: [ISAP](#).

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności architektonicznej?

- a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
- b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.
- c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.
- d) **Nie.**
- e) Nie wiem.

Odpowiedź: d) Nie.

Uzasadnienie / komentarz uzupełniający:

Dotychczas w Chełmskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti nie został przeprowadzony formalny audyt dostępności architektonicznej. W 2021 roku podstawie otrzymanej ankiety na polecenie Organizatora UM Chełm (DSO-PS.8410.2.2021) przeprowadzono analizę dostępności architektonicznej (O-A.012.2.2021), w oparciu o dostarczony materiał.

Jednakże podejmowane są działania mające na celu sukcesywną poprawę dostępności przestrzeni – zarówno w zakresie oznaczeń wizualnych (np. kontrastowe oznaczenia schodów), jak i ułatwienia poruszania się po budynku (np. oznaczenia, pomoc portierów). W „Planie działania CHBP na rzecz poprawy zapewniania dostępności na lata 2025–2028” wskazano konkretne działania do wdrożenia – m.in. przeglądy i wymianę oznaczeń schodów.

Biblioteka planuje w przyszłości przeprowadzenie audytu we współpracy z osobami ze szczególnymi potrzebami lub z podmiotem zewnętrznym, by lepiej dostosować infrastrukturę do obowiązujących standardów.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

2. Czy instytucja ma procedurę ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, jako element Instrukcji Bezpieczeństwa Przeciwpożarowego (IBP) / innych procedur?

- a) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z firmą zewnętrzną.
- b) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z inspektorem BHP / strażą pożarną.
- c) **Nie.**
- d) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok aktualizacji IBP, informacje o twórcach itp.).

Chełmska Biblioteka Publiczna nie posiada obecnie odrębnie opracowanej procedury ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, uwzględnionej w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego (IBP) ani w innych formalnych procedurach. Zasady zachowania się podczas ewakuacji, pożaru lub innych niebezpieczeństw określono w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w rozdziale 6.1 i 6.2: „w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z pomieszczeń najbardziej zagrożonych oraz osoby, które mają trudności w samodzielnym poruszaniu się, np. chore i poszkodowane”.

W instytucji funkcjonują ogólne zasady ewakuacji i instrukcje postępowania w sytuacjach zagrożenia, jednak nie zawierają one dedykowanych rozwiązań dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchu, wzroku czy słuchu.

W ramach planowanych działań CHBP przewiduje opracowanie uzupełniającej procedury ewakuacyjnej zgodnej z ustawowymi standardami dostępności oraz przeszkolenie pracowników w tym zakresie. Priorytetem będzie zapewnienie bezpiecznej ewakuacji osób o ograniczonej mobilności i potrzebie wsparcia.

3. Gdzie i jak opisywana jest dostępność architektoniczna instytucji?

Informacje na temat dostępności architektonicznej Chełmskiej Biblioteki Publicznej są publicznie dostępne w Deklaracji dostępności opublikowanej na stronie internetowej Biblioteki: <https://www.ChBPchelm.pl/deklaracja-dostepnosci/> oraz w BIP.

W deklaracji tej opisano warunki dostępności obiektu Biblioteki przy ul. Partyzantów 40 oraz lokali filii.

Zawarte są tam informacje m.in. o:

- możliwości wjazdu wózkiem,
- windzie,
- miejscach parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami,
- braku progów w wejściu,
- oznaczeniach kontrastowych i dostępności toalet.

Opis wskazuje również ewentualne bariery architektoniczne oraz działania kompensacyjne (np. możliwość kontaktu telefonicznego lub mailowego w celu umówienia się na pomoc asystenta).

W przyszłości planowane jest również rozszerzenie opisu dostępności architektonicznej w materiałach promocyjnych dotyczących wydarzeń oraz w przewodnikach dla użytkowników.

4. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę architekturę?

- 1) Brak odpowiedniej toalety przystosowanej dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze poruszania się – na Filii nr 3.
Brak toalety przystosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami na Filii nr 3 Chełmskiej Biblioteki Publicznej stanowi poważną barierę architektoniczną i funkcjonalną, która ogranicza samodzielne i komfortowe korzystanie z oferty biblioteki przez osoby o szczególnych potrzebach. W chwili obecnej osoby te są narażone na dyskomfort, zależność od pomocy innych lub konieczność rezygnacji z dłuższego pobytu w bibliotece – co stanowi przejaw realnego wykluczenia dostępciościowego.
- 2) Brak sprawnie działającej klimatyzacji w sali seminaryjnej – ogranicza komfort przebywania w przestrzeni zwłaszcza dla osób starszych, osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia co wpływa na ich uczestnictwo w wydarzeniach. W tej przestrzeni planowane jest także wydzielenie strefy wyciszenia oraz wydzielenie odrębnej powierzchni na zajęcia dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia, dlatego zapewnienie odpowiednich warunków termicznych będzie kluczowe dla jej skutecznego funkcjonowania.

- 3) Brak miejsc dostosowanych i wyposażonych w niezbędny sprzęt i urządzenia - koniecznych dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia – jw.w sali seminaryjnej planowane jest wydzielenie strefy wyciszenia oraz odrębnej powierzchni na zajęcia dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia.

Pozostałe ważne bariery:

- 4) Teren zewnętrzny Chełmskiej Biblioteki Publicznej, w tym Park Czytelnika, stanowi ważną przestrzeń działań kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych. Obecnie jednak brak przenośnych ramp podjazdowych znacząco utrudnia samodzielne poruszanie się osobom z niepełnosprawnością ruchu, w szczególności poruszającym się na wózkach inwalidzkich, a także osobom starszym, rodzicom z wózkami dziecięcymi czy osobom z chwilowo ograniczoną mobilnością. W Parku występują nierówności terenu, naturalne skarpy i spadki na ścieżkach gruntowych lub trawiastych, które – bez odpowiednich ramp najazdowych – mogą stanowić barierę nie tylko fizyczną, ale i psychologiczną, zniechęcając do korzystania z oferty plenerowej.

5. Jakie są 3 największe atuty dostępności architektonicznej instytucji?

- ul. Partyzantów: pawilon A i B, oddane do użytku w roku 2015, to nowoczesne budynki zaprojektowane z dbałością o dostępność, wyposażone w toalety dla OzN, windę, szerokie drzwi automatycznie rozsuwane, bezprogowe wejścia, przyciemniane światła, przestronne ciągi komunikacyjne itp. oraz własny parking
- Filie: każdy z lokali jest rozmieszczony na parterze, z pomieszczeniami na jednym poziomie

1) Obecność windy osobowej w budynku głównym (ul. Partyzantów 40), łączącej główne strefy funkcjonalne Biblioteki

Winda zapewnia swobodny dostęp z poziomu Wypożyczalni i Czytelni do Sali widowiskowej, w której odbywają się wydarzenia kulturalne, spotkania autorskie, projekcje filmowe oraz inne wydarzenia otwarte. To szczególnie istotne dla osób poruszających się na wózkach, seniorów czy rodziców z dziećmi.

2) Szerokie wejście do budynku i przestronne, bezprogowe ciągi komunikacyjne

Główne wejście do budynku jest przystosowane do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi. Wewnątrz znajdują się szerokie przejścia i brak progów, co umożliwia swobodne poruszanie się po Bibliotece również osobom z wózkami dziecięcymi.

3) Dostosowana toaleta dla osób z niepełnosprawnościami

W budynku głównym znajduje się toaleta przystosowana do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

6. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności architektonicznej instytucji?

Chełmska Biblioteka Publiczna planuje szereg działań mających na celu stopniowe usuwanie barier architektonicznych, aby umożliwić samodzielny, godny i komfortowy dostęp do przestrzeni i oferty

instytucji wszystkim osobom, niezależnie od stopnia sprawności czy wieku. Kierunki te są bezpośrednio związane z wcześniej zidentyfikowanymi barierami i odpowiadają na realne potrzeby użytkowników.

1) Dostosowanie toalety na Filii nr 3

Planowany jest remont i pełne przystosowanie toalety na Filii nr 3 do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchu, z uwzględnieniem standardów dostępności (m.in. odpowiednia przestrzeń manewrowa, uchwyty). Celem jest zapewnienie osobom z ograniczeniami mobilności samodzielnego i godnego korzystania z podstawowych funkcji obiektu bez konieczności korzystania z pomocy osób trzecich.

2) Dostosowanie sali seminaryjnej w budynku głównym dla osób o szczególnych potrzebach

Przestrzeń ta zostanie dostosowana do potrzeb osób o szczególnych potrzebach poprzez:

- modernizację klimatyzacji z możliwością regulacji temperatury zgodnie z bieżącymi potrzebami użytkowników,
- podział przestrzeni Sali – co umożliwi prowadzenie równoległych warsztatów/zajęć dla różnych grup (w tym osób o szczególnych potrzebach w obszarze rozumienia i uczucia) oraz wyodrębnienie „miejsca wyciszenia”
- zakup wyposażenia i urządzeń dostosowanych do wydarzeń dla różnych grup (w tym osób o szczególnych potrzebach w obszarze rozumienia i uczucia) oraz „miejsca wyciszenia”

3) Poprawa dostępności terenów zewnętrznych – Parku Czytelnika

W celu zwiększenia dostępności wydarzeń plenerowych planowany jest zakup przenośnych ramp podjazdowych, które będą wykorzystywane w miejscach naturalnych spadków i skarp, a także wszędzie tam, gdzie tymczasowo wymagana będzie poprawa dostępności. Ułatwi to poruszanie się osobom poruszającym się na wózkach, osobom starszym, rodzicom z dziećmi oraz osobom z ograniczoną mobilnością.

7. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

TAK – j/w

- 1) dostosowanie toalety na filii nr 3
- 2) dostosowanie sali seminaryjnej w budynku głównym dla osób o szczególnych potrzebach poprzez modernizację klimatyzacji, podział przestrzeni Sali.
- 3) zakup wyposażenia i urządzeń.

DOSTĘPNOŚĆ CYFROWA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymogi dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: [ISAP](#).

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności cyfrowej?

- a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
- b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.

- c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.
- d) Nie.
- e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie.

W 2021 roku na polecenie Organizatora (DSO-PS.8410.2.2021), czyli Urzędu Miasta Chełm, w oparciu o dostarczone ankiety przeprowadzono analizy dostępności architektonicznej (O-A.012.2.2021), cyfrowej (O-A.012.4.2021) i informacyjno-komunikacyjnej (O-A.012.3.2021).

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność cyfrowa instytucji?

Dostępność cyfrowa Chełmskiej Biblioteki Publicznej opisywana jest w:

- Deklaracji dostępności <https://www.ChBPchelm.pl/deklaracja-dostepnosci/> – zgodnie z wymogami ustawowymi, deklaracja zawiera ocenę stanu dostępności cyfrowej oraz opis ewentualnych niezgodności.
- Raporcie o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego <https://ChBP.bip.gov.pl/raport-o-stanie-zapewniania-dostepnosci-podmiotu-publicznego/raport-o-stanie-zapewnienia-dostepnosci-ChBP.html>

Instytucja nie posiada aplikacji mobilnych. Strona internetowa jest częściowo zgodna z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Na stronie internetowej zapewniono informacje o zakresie działalności podmiotu w postaci tekstu odczytywalnego maszynowo, tj.:

- Regulamin korzystania ze zbiorów i usług– <https://www.chbpchelm.pl/regulamin/>
- Regulamin wydarzeń organizowanych w Chełmskiej Bibliotece Publicznej - <https://www.chbpchelm.pl/regulamin-wydarzen/>
- RODO – <https://www.chbpchelm.pl/rodo/>
- Informacje dla osób z niepełnosprawnościami – <https://www.chbpchelm.pl/informacje-dla-osob-z-niepelnosprawnosciami/>
- Godziny otwarcia – <https://www.chbpchelm.pl/godziny-otwarcia/>
- Kontakt – <https://www.chbpchelm.pl/kontakt/>
- Cennik – <https://www.chbpchelm.pl/cennik/>

3. Jakie są 3 największe bariery w dostępie cyfrowym do instytucji?

Uwaga: dostępne powinny być również treści intranetu (np. dokumenty używane wewnętrznie).

Największe bariery w dostępie cyfrowym do instytucji:

W warstwie redakcyjnej strony www.chbpchelm.pl

- nie wszystkie grafiki są opatrywane tekstami alternatywnymi.
- Same teksty alternatywne wymagają większej niż dotychczas staranności.
- Zamieszcza się zbyt dużo plików graficznych, które pełnią tylko funkcje ozdobne, np. programy wydarzeń w formacie jpg.

· W narzędziu baner umieszcza się pliki graficzne bez warstwy tekstowej, co nie pozwala na pełne wykorzystanie możliwości wyszukiwarek internetowych.

W warstwie kodu:

- wskazane jest narzędzie do przetaczania widoku samego tekstu, dla lepszej obsługi przez technologie asystujące.

4. Jakie są 3 największe atuty dostępności cyfrowej instytucji?

- responsywność, która zapewnia dostępność treści cyfrowych strony internetowej na różnych urządzeniach i w różnych orientacjach
- przejrzysty rozkład elementów interfejsu
- prosty, logiczny układ treści, kontrastowe tło. Treści są czytelne, a układ strony ułatwia nawigację osobom starszym oraz z trudnościami poznawczymi.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności cyfrowej instytucji?

Chełmska Biblioteka Publiczna planuje systematyczne podnoszenie poziomu dostępności cyfrowej, aby ułatwić korzystanie z zasobów i informacji osobom z różnymi szczególnymi potrzebami – w tym osobom starszym, z niepełnosprawnościami wzroku, słuchu, ruchu i poznawczymi.

Kierunki działań obejmują m.in.:

- Publikacja treści w większym stopniu w HTML zamiast w postaci grafik
- Poprawienie jakości opisów alternatywnych
- Modernizację strony internetowej zgodnie ze standardami WCAG 2.2
- Podniesienie kompetencji cyfrowych pracowników w zakresie dostępności cyfrowej:
- Szkolenia z przygotowywania dokumentów cyfrowych (PDF, DOC, prezentacje) zgodnie z zasadami dostępności (np. struktura nagłówków, kontrast, tabele), a także obsługa narzędzi wspierających osoby z niepełnosprawnościami (np. programy do czytania ekranowego).
- Uspójnienie dostępności dokumentów wewnętrznych:
Docelowo wszystkie dokumenty udostępniane w obiegu wewnętrznym będą przygotowywane zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej, tak by umożliwić równy udział pracowników i współpracowników z niepełnosprawnościami.
- Wdrożenie nowoczesnych rozwiązań technologicznych: Rozważane jest wykorzystanie narzędzi takich jak oprogramowanie i usługi wspierające dostępność.

6. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

Nie. Działania z zakresu dostępności cyfrowej nie będą finansowane w ramach przedsięwzięcia „PUK”. Chełmska Biblioteka Publiczna planuje realizację tych działań samodzielnie, ze środków własnych lub innych źródeł zewnętrznych, niezależnych od programu PUK.

Świadoma rosnącego znaczenia dostępności cyfrowej w życiu społecznym i kulturalnym, instytucja traktuje te działania jako kluczowy element swojej misji oraz obowiązek ustawowy wynikający z ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Wdrożenie powyższych zmian będzie następowało etapowo – z uwzględnieniem priorytetów użytkowników, możliwości kadrowych oraz dostępnych rozwiązań technologicznych. Biblioteka już rozpoczęła proces usprawniania swoich zasobów cyfrowych, traktując go jako proces ciągły i strategiczny, niezależny od finansowania z konkretnego programu.

DOSTĘPNOŚĆ INFORMACYJNO KOMUNIKACYJNA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymogi dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: [ISAP](#).

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności informacyjno-komunikacyjnej?

- a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
- b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.
- c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.
- d) Nie.
- e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

Dotychczas w Chełmskiej Bibliotece Publicznej nie został przeprowadzony formalny audyt w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Jednakże kierownictwo instytucji, w tym Koordynator Dostępności, analizuje i monitoruje bieżące działania w tym obszarze, starając się uwzględniać potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami – m.in. poprzez przystępną komunikację bezpośrednią, publikowanie ogłoszeń i materiałów informacyjnych w sposób zrozumiały oraz testowanie rozwiązań wspomagających (np. możliwość kontaktu e-mailowego lub telefonicznego, tekstu prostego).

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność informacyjno-komunikacyjna instytucji?

Dostępność informacyjno-komunikacyjna Chełmskiej Biblioteki Publicznej opisywana jest przede wszystkim na stronie internetowej instytucji oraz w Deklaracji dostępności:

- <https://www.chbpchelm.pl/informacje-dla-osob-z-niepelnosprawnosciami/>
- <https://www.chbpchelm.pl/deklaracja-dostepnosci/>
- <https://chbp.bip.gov.pl/deklaracja-dostepnosci/dostepnosc.html>
- <https://chbp.bip.gov.pl/raport-o-stanie-zapewniania-dostepnosci-podmiotu-publicznego/raport-o-stanie-zapewnienia-dostepnosci-chbp.html>

Ponadto, w praktyce dostępność informacyjno-komunikacyjna realizowana jest poprzez:

- możliwość kontaktu telefonicznego, e-mailowego oraz osobistego w godzinach pracy Biblioteki,
- uprzejmą, elastyczną obsługę — pracownicy potrafią dostosować komunikaty do poziomu rozumienia odbiorcy,
- stosowanie języka prostego w komunikatach do czytelników (np. na Facebooku, w opisach wydarzeń),
- wstępne działania w kierunku wdrożenia rozwiązań wspierających komunikację alternatywną (np. kontakt przez media społecznościowe),
- opisywanie wydarzeń w sposób przystępny i zrozumiały dla szerokiej grupy odbiorców.

3. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę dostępność informacyjno-komunikacyjną?

- 1) Brak systemu wspomagania słuchu (pętli indukcyjnych, systemów FM) w sali widowiskowej budynku głównego ChBP, sali seminaryjnej, Wypożyczalni, Czytelni oraz Filiach - utrudnia to udział osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu w tym osób starszych w wydarzeniach.

W chwili obecnej Chetmska Biblioteka Publiczna nie dysponuje systemami wspomagającymi słyszenie, które mogłyby być używane stacjonarnie czy mobilnie – np. w sali widowiskowej, wypożyczalni, czytelni, w filiach, na zajęciach, warsztatach lub wydarzeniach realizowanych na terenach zewnętrznych ChBP. Osoby korzystające z aparatów słuchowych są w ten sposób narażone na pogorszoną percepcję dźwięku, trudności w rozumieniu mowy i wykluczenie z aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach.

- 2) Brak odpowiedniego systemu nagłośnienia w sali widowiskowej CHBP – obecna infrastruktura audio nie pozwala na równomierne rozpraszanie dźwięku w przestrzeni, co szczególnie utrudnia odbiór osobom ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu, rozumienia i czucia w tym osobom starszym. Niejednorodny poziom głośności i brak wyraźnej emisji mowy mogą powodować dezorientację, frustrację i rezygnację z uczestnictwa. Brak odpowiedniego, nowoczesnego systemu nagłośnienia w sali widowiskowej Chetmskiej Biblioteki Publicznej stanowi istotną barierę w odbiorze treści przez w/w osoby. Planowana modernizacja nagłośnienia, obejmująca montaż nowego systemu audio z możliwością regulacji parametrów akustycznych (np. tonów wysokich, niskich, poziomu głośności) oraz z równomiernym rozmieszczeniem głośników w przestrzeni sali, znacząco poprawi czytelność mowy, jakość dźwięku oraz komfort uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i edukacyjnych.

- 3) Brak systemu identyfikacji wizualnej wewnętrznej, systemu oznakowań przestrzeni wewnętrznej ChBP przy ul. Partyzantów 40- ograniczona orientacja przestrzenna - niedostateczna informacja wizualna, brak dotykowej, głosowej, systemów nawigacyjnych.

W ChBP brakuje: spójnych i konsekwentnych oznaczeń pomieszczeń, przestrzeni, miejsc, w tym oznaczeń dotykowych np. schodów, pomieszczeń, wypukłych piktogramów,

audioprzewodników lub nawigacji głosowej (ToTuPoint), który umożliwia osobom niewidomym i słabowidzącym samodzielne poruszanie się po instytucji.

Pozostałe bariery:

- 4) Brak dostępnych form komunikacji wspomagającej i alternatywnej oraz materiałów w formacie łatwym do czytania.

Pomimo rosnącej liczby użytkowników ze szczególnymi potrzebami w ChBP nadal nie funkcjonują rozwiązania z zakresu komunikacji alternatywnej i wspomagającej. Brakuje tablic komunikacyjnych z symbolami, informacjami. Dodatkowo, brak materiałów informacyjnych w formacie tekstu łatwego do czytania i zrozumienia, co utrudnia osobom z ograniczeniami poznawczymi samodzielne zapoznanie się z ofertą instytucji.

- 5) Brak tłumaczeń wydarzeń i materiałów informacyjnych na polski język migowy oraz brak systemów wspomagających słyszenie (np. pętli indukcyjnych, systemów FM, innych wspomagających urządzeń).

ChBP nie posiada obecnie systemowych rozwiązań zapewniających dostępność dla osób głuchych i słabosłyszących. W szczególności:

- brak odpowiedniego sprzętu do komunikacji
- wydarzenia kulturalne (spotkania autorskie, prelekcje, warsztaty) nie są tłumaczone na polski język migowy,
- materiały promocyjne i informacyjne nie są dostępne w wersji wideo z tłumaczeniem tłumaczone na polski język migowy lub z napisami rozszerzonymi,
- brakuje stałej współpracy z tłumaczami polskiego języka migowego.

4. Jakie są 3 największe atuty dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

- 1) Naturalna otwartość pracowników na bezpośrednią komunikację i elastyczność w dostosowywaniu sposobu kontaktu do możliwości użytkownika. Pracownicy posiadają podstawowe kompetencje w zakresie komunikacji w sposób prosty i dostosowany – unikają trudnego słownictwa, potrafią spokojnie i jasno wyjaśniać procedury i ofertę instytucji.
- 2) Obecność zakładki „Informacje dla osób z niepełnosprawnościami” na stronie internetowej CHBP, ułatwiającej szybkie dotarcie do kluczowych informacji osobom z różnymi potrzebami.
- 3) Organizacja wydarzeń kulturalnych uwzględniających potrzeby osób o szczególnych potrzebach takich jak projekcje filmowe z audiodeskrypcją.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

Chełmska Biblioteka Publiczna planuje w najbliższym czasie znacząco poprawić dostępność informacyjno-komunikacyjną swoich przestrzeni, usług i wydarzeń – z myślą o osobach ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu, wzroku, komunikacji, rozumienia oraz osobach starszych. Działania te będą miały charakter systemowy i będą realizowane zarówno w budynku głównym, jak i w filiach oraz przestrzeniach zewnętrznych (np. Park Czytelnika).

- 1) Wdrożenie systemów wspomagania słuchu (pętle indukcyjne i systemy FM)
Planowany jest zakup doposażenie w pętle indukcyjne lub systemy FM, umożliwiające osobom słabosłyszącym – w tym seniorom korzystającym z aparatów słuchowych – komfortowy odbiór dźwięku podczas wydarzeń kulturalnych, warsztatów czy wizyt indywidualnych. Urządzenia te będą stanowić wyposażenie sali widowiskowej, seminaryjnej, wypożyczalni każdej lokalizacji, czytelnicy oraz podczas wydarzeń plenerowych.
- 2) Wdrożenie systemu nagłośnienia w sali widowiskowej
Zostanie wdrożony nowoczesny system nagłośnienia zapewniający równomierne rozprowadzanie dźwięku, wyraźną emisję mowy oraz możliwość regulacji parametrów akustycznych (głośność, tony wysokie/niskie). Poprawi to odbiór treści przez osoby z zaburzeniami słuchu, rozumienia i czucia oraz zwiększy komfort uczestnictwa w wydarzeniach.
- 3) Doposażenie Sali seminaryjnej w system nagłośnienia, z możliwością wykorzystywania go w innych pomieszczeniach i lokalizacjach biblioteki oraz podczas wydarzeń w plenerze np. Park Czytenika.
- 4) Rozbudowa systemu informacji wizualnej i dotykowej
W budynku głównym i filiach planowane jest wdrożenie nowych rozwiązań nawigacyjnych, takich jak:
 - oznaczenia schodów i przeszkód,
 - wypukłe piktogramy,
 - tablice informacyjne z powiększoną czcionką i kontrastem,
 - stopniowe wdrożenie systemu audioprzewodników lub głosowej nawigacji (np. ToTuPoint) dla osób niewidomych i słabowidzących.
- 5) Wprowadzenie rozwiązań z zakresu komunikacji wspomagającej i alternatywnej
Planowane jest przygotowanie zestawów tablic komunikacyjnych i symbolicznych które ułatwią komunikację osobom ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu, rozumienia. Dodatkowo, materiały informacyjne będą tworzone w formacie tekstu łatwego do czytania.
- 6) Tłumaczenie wydarzeń i materiałów na polski język migowy
Instytucja planuje rozpoczęcie współpracy z tłumaczem PJM oraz wdrożenie praktyki tłumaczenia najważniejszych wydarzeń na język migowy. Materiały promocyjne, filmy edukacyjne oraz treści na stronie internetowej będą sukcesywnie uzupełniane o:
 - wersje z tłumaczeniem na PJM,
 - napisy rozszerzone,
 - audiodeskrypcję.

6. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

Tak. Wskazany kierunek zmian dotyczący dostępności informacyjno-komunikacyjnej będzie realizowany dzięki dofinansowaniu z programu „PUK”.

W ramach planowanych działań zostaną zrealizowane udogodnienia j/w:

- 1) Zakup i montaż systemów wspomagania słuchu (pętle indukcyjne i systemy FM)

- 2) Zakup systemu nagłośnienia w sali widowiskowej
- 3) Zakup systemu nagłośnienia dla Sali seminaryjnej i pozostałych zastosowań
- 4) Zlecenie usług związanych z systemem oznakowań w tym: oznaczeń schodów i przeszkód, wypukłych piktogramów, systemu audioprzewodników lub nawigacji głosowej (ToTuPoint)
- 5) Zlecenie usług tłumaczeń wydarzeń i materiałów informacyjnych na polski język migowy oraz zakup i montaż systemów/urządzeń wspomagających słyszenie.

PROGRAM I WYDARZENIA

1. Jakie wydarzenia były realizowane przez instytucję jako dostępne?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Wystawy i wernisaże.
- b) Seanse filmowe.
- c) Pokazy teatralne.
- d) Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.
- e) Koncerty.
- f) Festiwale, proszę napisać o jakiej tematyce:
- g) Warsztaty (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce:
- h) Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce:
- i) Spotkania i debaty.
- j) Konkursy.
- k) Plenery, wyjazdy, wycieczki.
- l) Oprowadzania i zwiedzania.
- m) Wydarzenia okolicznościowe.
- n) Inne:

Dodatkowe pytanie: w jakiej formule (online, stacjonarnie, hybrydowo)?

2. Jakie wydarzenia chcą Państwo realizować jako dostępne w przyszłości?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Wystawy i wernisaże.
- b) Seanse filmowe.
- c) Pokazy teatralne.
- d) Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.
- e) Koncerty.
- f) Festiwale, proszę napisać o jakiej tematyce:
- g) Warsztaty (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce:
- h) Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce:
- i) Spotkania i debaty.
- j) Konkursy.
- k) Plenery, wyjazdy, wycieczki.

- l) Oprowadzania i zwiedzania.
- m) Wydarzenia okolicznościowe.
- n) Inne:

Jakie wydarzenia chcą Państwo realizować jako dostępne w przyszłości?

a) Wystawy i wernisaże

Planujemy kontynuować organizację wystaw w przestrzeniach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem audiodeskrypcji i informacji w języku prostym. Dodatkowo, chcemy opracować tyflografiki oraz materiały w wersji dostępnej cyfrowo.

b) Seanse filmowe

Chcemy zwiększyć liczbę projekcji filmowych z audiodeskrypcją oraz z napisami rozszerzonymi.

c) Pokazy teatralne

W miarę możliwości organizacyjnych i partnerskich chcielibyśmy gościć teatry integracyjne lub realizować czytania performatywne z elementami PJM lub napisami.

d) Pokazy taneczne i sztuk performatywnych

Chcielibyśmy współpracować z artystami, którzy realizują spektakle dostępne sensorycznie i komunikacyjnie – np. taniec współczesny z elementami audiodeskrypcji na żywo lub dostępem online z tłumaczem PJM.

e) Koncerty

Planujemy realizować koncerty w salach wyposażonych w pętle indukcyjne, z zapewnieniem wygodnej przestrzeni dla osób poruszających się na wózkach oraz osób z nadwrażliwością sensoryczną (np. możliwość wyciszenia się w wydzielonym miejscu).

f) Festiwale, tematyka:

– Festiwal Literackie (w tym Chełmskie Targi Książki)

Chełmskie Targi Książki, organizowane corocznie przez Chełmską Bibliotekę Publiczną, stanowią jedno z najważniejszych wydarzeń literacko-kulturalnych w regionie. W ramach przedsięwzięcia „PUK” planowane jest wzmocnienie ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, tak by wydarzenie mogło pełnić funkcję modelowego przykładu wdrażania zasad projektowania uniwersalnego w praktyce instytucji kultury.

W ramach działań planowanych i/lub już wdrażanych:

Dostępność architektoniczna:

- przestrzeń wydarzenia organizowana będzie na parterze lub w przestrzeniach wolnych od barier architektonicznych (np. Park Czytelnika lub sala widowiskowa z dostępem dla osób na wózkach);
- planowane jest zastosowanie przenośnych ramp lub platform zjazdowych (w przestrzeniach zewnętrznych);

– zapewniony zostanie dostęp do toalety dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna:

- planowane jest zastosowanie pętli indukcyjnych (stacjonarnej i mobilnych), umożliwiających udział osobom słabosłyszącym;
- wybrane spotkania autorskie i prelekcje będą tłumaczone na polski język migowy;
- materiały promujące wydarzenie (plakaty, posty, zaproszenia) będą zawierały piktogramy dostępności i przekierowania do materiałów w formacie łatwym do czytania oraz wideo z tłumaczem PJM;
- przewidziane są strefy ciszy oraz przestrzeń wyciszenia (np. w sali seminaryjnej), dostępna dla osób potrzebujących regulacji bodźców;
- na miejscu dostępni będą przeszkoleni pracownicy lub wolontariusze wspierający osoby ze szczególnymi potrzebami w tym osoby starsze.

g) Warsztaty (jednorazowe i cykle), tematyka:

- Arteterapia, biblioterapia, koLEGOwanie, zajęcia sensoryczne i muzyczne, warsztaty kreatywne z materiałami przystosowanymi do różnych form percepcji.
- Zajęcia z czytania książek w języku prostym, spotkania z tłumaczem PJM i działania oparte na komunikacji alternatywnej (AAC).

h) Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), tematyka:

- „Kultura i różnorodność” – cykl zajęć i lekcji bibliotecznych uwrażliwiających na potrzeby OzN, uczących tolerancji i promujących kulturę dostępności.
- „Czytaj i czuj” – edukacja literacka z elementami sensorycznymi, języka prostego i ilustracji dotykowej.

i) Spotkania i debaty

Planujemy organizację spotkań autorskich, dyskusji i debat z zapewnieniem dostępu komunikacyjnego (PJM) oraz dostępnych materiałów promocyjnych.

j) Konkursy

Konkursy literackie, plastyczne i edukacyjne dostosowane do możliwości uczestników ze szczególnymi potrzebami – z regulaminami w języku prostym oraz możliwością alternatywnych form zgłoszeń.

k) Plenery, wyjazdy, wycieczki

Planowane działania plenerowe i wyjazdowe będą dostępne pod względem logistycznym (miejsca z infrastrukturą bez barier), a także komunikacyjnym (piktogramy, przewodniki sensoryczne).

l) Oprowadzania i zwiedzania

Wprowadzenie dostępnych tras oprowadzania po Bibliotece – z przewodnikiem, mapą kontrastową.

m) Wydarzenia okolicznościowe

– Kontynuacja wydarzeń rodzinnych, świątecznych i lokalnych z udziałem OzN – ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i seniorów.

n) Inne:

- Spotkania sensoryczne dla dzieci ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia w tym neuroróżnorodnych
- Tworzenie dostępnych wersji materiałów edukacyjnych (język prosty, PJM, alternatywne formaty cyfrowe)
- Wydarzenia, możliwość uczestnictwa z psami terapeutycznymi jako formą wsparcia emocjonalnego i integracji uczestników z różnymi potrzebami.

3. W jaki sposób komunikowane są wydarzenia dostępne? W jakich miejscach? Z jakim wyprzedzeniem? Przy użyciu jakich narzędzi?

W Chelmskiej Bibliotece Publicznej dotychczas wydarzenia dostępne – rozumiane jako te z dedykowanymi udogodnieniami dla konkretnych grup odbiorców ze szczególnymi potrzebami – nie były systematycznie oznaczane ani promowane jako „wydarzenia dostępne” ze względu na ograniczenia techniczne lub organizacyjne.

Informacje o organizowanych wydarzeniach publikowane są w dostępnych kanałach instytucji (strona internetowa, profil na Facebooku, plakaty, bezpośredni kontakt), natomiast nie zawierają one szczegółowych informacji o udogodnieniach takich jak np. audiodeskrypcja, czy możliwość asysty. Dostępność budynku i usług ogólna (np. winda, toalety dostępne, asysta na życzenie) opisana jest w osobnych zakładkach na stronie internetowej.

Obecnie wydarzeniami o charakterze dostępnym są głównie:

projekcje filmowe z audiodeskrypcją dla osób niewidomych i słabowidzących – organizowane cyklicznie (ok. 10 rocznie), choć bez wcześniejszego wyraźnego oznaczenia ich jako dostępnych w materiałach promocyjnych;

warsztaty i zajęcia realizowane dla konkretnych grup ze szczególnymi potrzebami, w tym dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, neuroróżnorodnością czy osoby korzystające z WTZ – te wydarzenia organizowane są na podstawie indywidualnych ustaleń i współpracy z placówkami wspierającymi te osoby, co pozwala na odpowiednie dostosowanie formy i treści zajęć.

Przykłady wydarzeń realizowanych w 2024 r.:

Zajęcia artystyczne i kreatywne (Społeczny Ośrodek Rehabilitacji i Edukacji Dzieci Niepełnosprawnych, ZWiPPP, szkoły integracyjne);

Zajęcia muzyczne, czytelnicze, biblioterapeutyczne, słuchowiska;

Spotkania tematyczne takie jak „KoLEGOwanie”, „Planszomania”, zajęcia sportowo-literackie w ramach projektu „Książka i sport”.

Wnioskiem z tej analizy jest konieczność uspołnienienia komunikacji o dostępności wydarzeń – poprzez jasne oznaczanie udogodnień (np. audiodeskrypcji itp.) w materiałach promocyjnych i zaproszeniach. Taki krok planowany jest jako jeden z elementów poprawy dostępności w ramach dalszych działań CHBP.

4. Jak przygotowywane są wydarzenia dostępne? Jak i kto je planuje?

Wydarzenia dostępne w Chełmskiej Bibliotece Publicznej – takie jak projekcje filmowe z audiodeskrypcją oraz warsztaty dedykowane grupom osób ze szczególnymi potrzebami – są przygotowywane w sposób dostosowany do ich specyfiki i odbiorców.

Projekcje filmowe z audiodeskrypcją:

Organizacją zajmuje się:

Pracownicy Działu Udostępniania - Wypożyczalnia Zbiorów Audiowizualnych, Transgranicznego Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej we współpracy z partnerami lokalnymi (np. szkołami integracyjnymi, Warsztatami Terapii Zajęciowej, Domami Pomocy Społecznej).

Repertuar jest wybierany z dostępnych filmów już wyposażonych w ścieżkę audiodeskrypcji – tak, aby osoby niewidome i słabowidzące mogły w pełni uczestniczyć w wydarzeniu.

Wydarzenia odbywają się w Sali widowiskowej przystosowanej do osób poruszających się na wózkach.

Pracownicy udzielają wsparcia organizacyjnego (np. pomoc w zajmowaniu miejsc).

Warsztaty dla grup ze szczególnymi potrzebami:

Planowane są we współpracy z placówkami partnerskimi: szkołami integracyjnymi, ośrodkami dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, WTZ i poradniami.

Forma, czas trwania i zakres warsztatów są dostosowywane do potrzeb grupy, np. krótsze moduły, proste instrukcje wizualne, elementy sensoryczne i arteterapeutyczne.

Przykładowe tematy: zajęcia kreatywne, biblioterapia, zajęcia muzyczne i sportowo-literackie.

Za organizację odpowiadają pracownicy Transgranicznego Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej, Filii, Działu Udostępniania, którzy posiadają doświadczenie w pracy z grupami dzieci neuroróżnorodnych czy uczestnikami WTZ.

Planowanie i przygotowanie:

Wydarzenia są planowane z wyprzedzeniem, po wcześniejszej konsultacji z opiekunami grup lub partnerami (np. WTZ, Społeczny Ośrodek Rehabilitacji).

Pracownicy ustalają liczbę uczestników, ich potrzeby oraz możliwości adaptacyjne Biblioteki (np. zapewnienie odpowiedniej przestrzeni, materiałów dostosowanych).

W razie potrzeby biblioteka zapewnia dodatkową asystę przy wejściu, w poruszaniu się po budynku i podczas warsztatów.

5. Czy w planowaniu i organizacji wydarzeń biorą udział osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze?

W planowaniu i realizacji części wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych biorą udział osoby starsze, m.in. poprzez konsultacje i współpracę z organizacjami seniorskimi, takimi jak Uniwersytet Trzeciego Wieku

(UTW), Domy Pomocy Społecznej (DPS) czy Kluby Seniora. Uwzględniamy ich potrzeby, szczególnie w działaniach dedykowanych seniorom, jak m.in. spotkania literackie, warsztaty tematyczne czy projekcje filmowe. Przykładowo, w 2024 roku zrealizowano 46 wydarzeń dla seniorów, w których udział wzięło ponad 1000 uczestników, w tym spektakle w ramach Weekendu seniora z kulturą oraz projekt „Cybersenior”.

W przypadku osób z niepełnosprawnościami współpraca odbywa się głównie za pośrednictwem przedstawicieli instytucji i organizacji wspierających osoby ze szczególnymi potrzebami, takich jak Warsztaty Terapii Zajęciowej, przedszkola i szkoły integracyjne. Wspólnie konsultujemy zakres i formę wydarzeń, dostosowując je do możliwości i preferencji uczestników – np. poprzez wybór tematyki, czasu trwania, tempa zajęć czy przestrzeni sensorycznie przyjaznej. Uczestnikami wydarzeń są m.in. dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną, osoby neuroróżnorodne oraz seniorzy z ograniczeniami sprawnościowymi.

6. Czy promocję wydarzeń wspiera środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

Tak, częściowo. Promocja wydarzeń kierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami jest wspierana oddolnie – zarówno przez osoby prywatne, jak i przez przedstawicieli instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów. Informacje o wydarzeniach organizowanych przez Chełmską Bibliotekę Publiczną są często przekazywane dalej w środowiskach uczestników – m.in. w ramach współpracujących placówek, takich jak Warsztaty Terapii Zajęciowej, przedszkola i szkoły integracyjne, a także Uniwersytet Trzeciego Wieku czy Domy Pomocy Społecznej. Dzięki temu docierają do osób, które mogą być nimi zainteresowane, również wtedy, gdy nie są aktywne w przestrzeni cyfrowej.

7. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez zespół instytucji?

Częściowo tak. W Chełmskiej Bibliotece Publicznej dostępne wydarzenia – zwłaszcza te skierowane do grup ze szczególnymi potrzebami – są omawiane wewnętrznie przez zespół pracowników oraz Dyрекcję po ich realizacji. Analizowane są m.in. mocne strony, elementy wymagające poprawy, napotkane trudności oraz sugestie dotyczące kolejnych edycji. Taka ewaluacja pozwala na stopniowe doskonalenie oferty wydarzeń dostępnych i lepsze dostosowywanie ich do potrzeb uczestników. Proces ten nie ma jeszcze sformalizowanej postaci (np. w formie kwestionariuszy), ale jest integralną częścią bieżącej pracy pracowników CHBP.

8. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez publiczność?

Obecnie dostępne wydarzenia nie są systematycznie poddawane formalnej ewaluacji ze strony publiczności (np. w formie ankiet czy formularzy oceny). Jednak pewną formą informacji zwrotnej są reakcje odbiorców w mediach społecznościowych – liczba wyświetleń, polubień, komentarzy pod postami promującymi wydarzenia oraz relacjami z ich przebiegu. Dodatkowo pracownicy Biblioteki na bieżąco gromadzą ustne opinie uczestników (zwłaszcza grup zorganizowanych) oraz obserwują ich

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

zaangażowanie i komfort uczestnictwa, co również pozwala na orientacyjną ocenę skuteczności wydarzeń.

W przyszłości planowane jest wdrożenie prostych narzędzi umożliwiających systematyczne zbieranie opinii – np. krótkich ankiet papierowych lub online – aby lepiej rozpoznać potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami i udoskonalać ofertę dostępną.

Szczegółowa analiza programu

Zachęcamy do szczegółowej analizy dostępności programu i wydarzeń. W tym celu należy wypełnić poniższą tabelę. Proponujemy uzupełnić ją na dwóch poziomach: 1) dla całej instytucji (tj. w przypadku wizyty osoby z niepełnosprawnością lub osoby starszej o dowolnym charakterze, np. w celu podpisania umowy o pracę); 2) dla konkretnych wydarzeń, minimum dwóch (np. koncert i warsztaty plastyczne). Tabela może być rozszerzana i uszczegółowiana, jak ma to miejsce w załączniku numer 1 do Modelu Dostępnej Kultury (tam poszczególne etapy podróży odbiorcy są rozpisane na zagadnienia). Model Dostępnej Kultury: [link \(strona PFRON\)](#).

- 6) dla całej instytucji (tj. w przypadku wizyty osoby z niepełnosprawnością lub osoby starszej o dowolnym charakterze, np. w celu podpisania umowy o pracę)

Osoba z niepełnosprawnością w celu podpisania umowy o pracę na stanowisku Bibliotekarz

ETAPY PODRÓŻY ODBIORCY	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni instytucji	Doświadczenia wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
OBSZAR : WZROK	1. Pozyskanie informacji o pracy Jasna informacja, że instytucja jest otwarta na zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami. Możliwość kontaktu telefonicznego w celu uzyskania dodatkowych informacji. Umieszczenie ogłoszenia o pracę w formacie	--	Droga do CHBP i powrót Bliskość przystanków komunikacji miejskiej. Brak barier architektonicznych – proste dojście od przystanku do drzwi biblioteki. Możliwość wsparcia przez pracownika przy przybyciu. Możliwość umówienia asysty przy pierwszym	Osobiste oprowadzenie pracownika po budynku podczas pierwszej wizyty – pokazanie: wejścia, windy, toalety, kuchni, miejsca pracy. Możliwość przygotowania mapy przestrzeni w opisie słownym	Podpisanie umowy: Możliwość odczytania dokumentów przez czytnik ekranu. Przeczytanie umowy przez pracownika lub zaufaną osobę – po uzgodnieniu z kandydatem. Wyjaśnienie wszystkich punktów umowy ustnie.	Proponowane działania: Stałe godziny pracy i jeden punkt wejścia (unikanie zmian lokalizacji). Komunikaty wewnętrzne również w wersji dostępnej – np. e-mail tekstowy, nie grafika. Możliwość zgłoszenia potrzeb w trybie ciągłym (np. kontakt z osobą odpowiedzialną za dostępność).

	dostępnej treści tekstowej (np. HTML, nie PDF skanowany). Użycie prostego, zrozumiałego języka. Informacja o dostępności miejsca pracy dla osoby z dysfunkcją wzroku.		wejściu do instytucji (telefon kontaktowy). Automatyczne drzwi lub pomoc przy otwieraniu.	(nawigacja mentalna). Możliwość ustawienia linii prowadzących lub elementów orientacyjnych (np. dywanik pod drzwiami, kontrastowe oznaczenia). Dostosowanie miejsca pracy (np. oświetlenie, ekran z programem powiększającym, czytnik ekranu).	Wydruk umowy większą czcionką, jeśli potrzebne.	Przykładowy zakres obowiązków: współtworzenie katalogów audiobooków i książek mówionych. Wymagania: komputer z czytnikiem ekranu (np. NVDA, JAWS) lub programem powiększającym, klawiatura brailowska – w zależności od stopnia utraty wzroku. Promocja wydarzeń kulturalnych (tekstowo i głosowo) współtworzenie treści dostępnych: np. tekstów czytanych łatwym językiem, nagrywanie krótkich komunikatów audio promujących wydarzenia dla mediów społecznościowych.
--	--	--	---	---	--	---

						Zarządzanie wypożyczeniami czytaków / audiobooków prowadzenie dokumentacji wypożyczeń czytaków, uzupełnianie katalogu książek mówionych na urządzeniach, kontakt z użytkownikami korzystającymi z tej formy czytelnictwa (np. seniorzy, osoby słabowidzące), współpraca ze Stowarzyszeniem Larix.
OBSZAR : SŁUCH	publikacja ogłoszeń z opcją kontaktu mailowego, przez SMS lub komunikatory tekstowe (np. WhatsApp), dodanie klauzuli: „W przypadku trudności komunikacyjnych prosimy o kontakt drogą elektroniczną – możliwe będzie umówienie tłumacza PJM	-	udostępnienie czytelnej mapy dojazdu do instytucji (w tym trasy od przystanków i miejsc parkingowych), opis dojazdu w formie tekstowej oraz graficznej (np. na stronie internetowej), możliwość korzystania z aplikacji typu Jakdojade z włączoną funkcją	zastosowanie jasnych oznaczeń tekstowych i graficznych (np. strzałki, nazwy działów), przygotowanie kart komunikacyjnych („Gdzie mogę znaleźć...”, „Chciałby	Podpisanie umowy zapewnienie możliwości kontaktu pisemnego lub aplikacji tłumacza PJM w trakcie omawiania warunków umowy, przekazanie przystępnej wersji umowy (np. z wyjaśnieniami trudnych pojęć),	Utrzymanie kontaktu z instytucją – przychodzenie do pracy ustalenie preferowanej formy komunikacji (np. pisemnej, przez SMS, mail, komunikatory), zapewnienie komunikacji wizualnej – komunikaty na tablicy, mailowo,

	lub komunikacja pisemna”,		tekstowych komunikatów.	m się zapisać...”), przeszkolenie pracowników w w podstawowych zwrotach komunikacji i alternatywnej (np. pisanie, gesty), wykorzystanie aplikacji tłumaczących PJM online.		opcjonalnie – użycie aplikacji z automatycznym tłumaczeniem mowy na tekst (np. Live Transcribe). Propozycja zakresu obowiązków dla osoby z niepełnosprawnością słuchu: Porządkowanie i układanie księgozbioru na regałach, Wprowadzanie lub aktualizowanie danych w systemie bibliotecznym Przygotowywanie zbiorów do transportu dla czytelników objętych dostawą do domu. Pomoc w tworzeniu materiałów promocyjnych z napisami lub ikonografią (np. plakaty, posty z piktogramami), Współtworzenie wydarzeń dedykowanych osobom Głuchym lub słabosłyszącym
--	---------------------------	--	-------------------------	---	--	--

						– np. „Kino z napisami”, warsztaty z PJM. Tłumaczenie prostych komunikatów instytucji na PJM (np. do mediów społecznościowych – jeżeli zna PJM), Zasady organizacyjne: Kontakt służbowy przez e-mail, SMS, komunikatory lub pisemnie
OBSZAR : RUCH	Ogłoszenia o pracy publikowane są w formie czytelnej wizualnie, na stronie internetowej ChBP oraz w mediach społecznościowych. Treści są sformułowane w sposób prosty, z zaznaczeniem dostępności architektonicznej miejsca pracy. Osoba może skontaktować się z biblioteką za pomocą e-		Parking z wyznaczonym miejscem dla osoby z niepełnosprawnością. Dojazd możliwy jest zarówno samochodem, jak i transportem miejskim – w pobliżu znajduje się przystanek. Park Czytelnika przed biblioteką posiada utwardzone alejki, umożliwiające poruszanie się osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze ruchu;	Wejście boczne Winda Toalety dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze ruchu; Szerokie korytarze Windy wewnętrzne Oznakowanie Sekretariat Wielkość pomieszczenia sekretariatu odpowiednia dla osób poruszających	Podpisanie umowy Spotkanie w sprawie zatrudnienia może odbyć się w dostępnym gabinecie lub Sekretariacie Dokumenty mogą być przekazywane w wersji elektronicznej Osobie zapewnia się możliwość zapoznania się z dokumentami na spokojnie – również zdalnie.	Utrzymanie kontaktu z instytucją – przychodzenie do pracy Codziennie przychodzenie do pracy nie stanowi przeszkody – przestrzeń instytucji i zaplecze są dostępne. W razie potrzeby – elastyczne godziny pracy lub możliwość pracy hybrydowej (np. opracowywanie opisów książek, digitalizacja materiałów).

	maila, telefonu, formularza online lub osobiście (biblioteka posiada dostępne wejście główne).			ych się na wózkach. Drogi ewakuacyjne i ciągi komunikacyjne są oznaczone i szerokie	Całość procedury może być przeprowadzona z udziałem asystenta osoby z niepełnosprawnością, jeśli wyrazi taką wolę.	Komunikacja z zespołem może odbywać się za pomocą narzędzi elektronicznych: e-mail, komunikator, telefon. W razie potrzeby możliwe wsparcie zespołu lub wskazanej osoby-asystenta z instytucji. Zakres obowiązków może być dostosowany do konkretnej osoby – z uwzględnieniem jej wykształcenia, doświadczenia, umiejętności i preferencji. W razie potrzeby – możliwe są prace zdalne lub hybrydowe
OBSZAR : ROZUMIENIE	Ogłoszenia w prostej polszczyźnie (tekst łatwy do czytania), z ikonami lub piktogramami. Możliwość uzyskania informacji ustnie		Droga do CHBP i powrót Trudność w samodzielnym planowaniu trasy (np. konieczność przesiadek, zmiana rozkładów). Pomocne: mapka dojazdu, fotografie orientacyjne (np. jak wygląda	Poruszanie się po przestrzeni instytucji Osoba może nie rozumieć oznaczeń lub nie pamiętać trasy do konkretnego	Podpisanie umowy Konieczne: przełożenie umowy na łatwy język, omówienie ustne punkt po punkcie, obecność opiekuna lub	Utrzymanie kontaktu z instytucją – przychodzenie do pracy Wskazane: grafik na papierze lub w formie graficznej, powtarzalne czynności, lista

			wejście, przystanek), opis krok po kroku.	o pomieszczenia. Potrzebne: oznakowanie graficzne, proste instrukcje, osoba do oprowadzenia. Pomocne: stałe miejsce pracy, przewidywalny rozkład dnia. Wskazane: plan budynku (najlepiej z kolorami lub zdjęciami).	pełnomocnika. Możliwość zadawania pytań bez pośpiechu i presji.	zadań krok po kroku. W razie potrzeby – możliwe są prace zdalne lub hybrydowe. Obowiązki możliwe do realizacji: Proste czynności: układanie książek według instrukcji, pomoc przy wypożyczaniu i przyjmowaniu książek: odkładanie książek na półkę według etykiet (np. po wcześniejszym przeszkoleniu), odbieranie książek od czytelników i układanie ich w wyznaczonym miejscu. Dostarczanie informacji: rozdawanie ulotek lub folderów (np. podczas wydarzeń),
OBSZAR : CZUCIE	Pozyskanie informacji o pracy: Informacje na stronie		Droga do CHBP i powrót Przygotowanie prostych mapek dojazdu z		Podpisanie umowy Cicha, spokojna przestrzeń do	Utrzymanie kontaktu z instytucją / Przychodzenie do pracy

	internetowej podane prostym językiem. Możliwość zapoznania się wcześniej z przestrzenią pracy poprzez zdjęcia, nagrania wideo lub grafikę na str. chbp W ogłoszeniu podane informacje o rodzaju stymulacji sensorycznej w danym miejscu (np. czy są intensywne zapachy, głośne dźwięki, światła jarzeniowe, w jakich godzinach najlepiej odwiedzić CHBP)		wyróżnieniem bodźców (np. hałaśliwa ulica, spokojne wejście boczne). Możliwość wejścia do budynku alternatywnym wejściem bocznym. Ustalenie najcichszego/czyte lniejszego momentu dnia na podróż lub rozpoczęcie pracy.		rozmowy i podpisania dokumentów. Czas na przetworzenie informacji – możliwość zadania pytań, podzielenia spotkania na etapy. Dokumenty w wersji łatwej do czytania lub wyjaśnione przez zaufaną osobę.	Ustalone powtarzalne godziny pracy i jasny plan dnia. Preferowany kontakt mailowy lub pisemny (unik wspierający kontakt telefoniczny). Osoba wspierająca do kontaktu w sytuacjach awaryjnych. Możliwość noszenia słuchawek wyciszających, pracy z własnymi akcesoriami sensorycznymi. Przykładowe obowiązki: Wprowadzanie danych do systemu bibliotecznego (np. numerów inwentarzowych, rejestru wypożyczeń).
UWAGI OGÓLNE	Zdiagnozowaliś my, że nasze wyprzedzenie promocyjne jest niewystarczające dla części OzN; informujemy					

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

	środowisko OzN w mediach społecznościow ych (w tym zależnych od OzN)					
--	---	--	--	--	--	--

7) dla konkretnych wydarzeń, minimum dwóch (np. koncert i warsztaty plastyczne).

KONCERT

ETAPY PODRÓ ŻY ODBIOR CY	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni instytucji	Doświadczeni e wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
OBSZAR : WZROK	Osoba z dysfunkcją wzroku może znaleźć informację na stronie internetowej CHBP, która posiada podstawowy poziom dostępności cyfrowej – treści są dostępne dla czytelników ekranu, teksty są wyraźne, odpowiedni kontrast. Ogłoszenia o wydarzeniu mogą być także przekazywane telefonicznie – dzwoniąc do Biblioteki, można uzyskać szczegóły wydarzenia	Jeśli koncert jest biletowany (co zdarza się rzadko), zakup odbywa się na miejscu w bibliotece, nie przez system online. Osoba niewidoma może kupić bilet osobiście – z pomocą pracownika, który: poda szczegóły słownie, wydrukuje bilet. Brak bariery w tym zakresie – kontakt osobisty i telefoniczny są wspierające.	Droga do CHBP i powrót Bliskość przystanków komunikacji miejskiej. Brak barier architektonicznych – proste dojście od przystanku do drzwi biblioteki. Możliwość wsparcia przez pracownika przy pierwszym przybyciu. Możliwość umówienia asysty przy pierwszym wejściu do instytucji (telefon kontaktowy). Automatyczne drzwi lub	Osobiste oprowadzenie pracownika po budynku podczas pierwszej wizyty – pokazanie: wejścia, windy, toalety, kuchni, miejsca pracy. Możliwość przygotowania mapy przestrzennej w opisie słownym (nawigacja mentalna). Osoba niewidoma może poruszać się z pomocą laski lub psa przewodnika – nie ma zakazu wprowadzania psa.	Koncert jako wydarzenie dźwiękowe jest naturalnie dostępny dla osób z dysfunkcją wzroku – nie wymaga adaptacji wizualnej. Brak audiodeskrypcji (jeśli wydarzenie zawiera elementy wizualne, np. taniec lub prezentacje multimedialne), ale sam występ muzyczny nie wymaga dodatkowej adaptacji. Osoba może słuchać koncertu w dogodnych warunkach – brak nadmiernych	Osoby niewidome, które są użytkownikami i czytelnikami lub korzystają z wypożyczeń domowych, mają stały kontakt telefoniczny lub osobisty z pracownikami CHBP. Informacje o kolejnych wydarzeniach mogą być im przekazywane osobiście, telefonicznie lub podczas odwiedzin (np. przez bibliotekarza dostarczającego zbiory).

	od pracownika. Osoby niewidome lub niedowidzące, które już korzystają z biblioteki (np. wypożyczają książki mówione), otrzymują też informacje bezpośrednio od pracowników, co jest ważnym kanałem nieformalnym.		pomoc przy otwieraniu.	Jeśli koncert odbywa się w sali widowiskowej, pracownik może zaprowadzić osobę na miejsce.	barier sensorycznych (oświetlenie nie jest migające, nagłośnienie umiarkowane). Brak miejsc oznaczonych dla osób z dysfunkcją wzroku, ale możliwe jest wcześniejsze zarezerwowanie dogodnego miejsca – na podstawie indywidualnego kontaktu z pracownikiem.	
OBSZAR : SŁUCH	Informacje o wydarzeniach są dostępne na stronie internetowej CHBP, publikacja informacji z opcją kontaktu mailowego, przez SMS lub komunikatory tekstowe (np. WhatsApp), dodanie klauzuli: „W	Jeśli wydarzenie wymaga zakupu biletów (rzadko), zakup odbywa się stacjonarnie. Możliwa rezerwacja online lub SMS-em,	Udostępnienie czytelnej mapy dojścia do instytucji (w tym trasy od przystanków i miejsc parkingowych), opis dojścia w formie tekstowej oraz graficznej (np. na stronie internetowej), możliwość korzystania z	Zastosowanie jasnych oznaczeń tekstowych i graficznych (np. strzałki) przygotowane kart komunikacyjnych („Gdzie miejsce wydarzenia ...”, „Toaleta...”), przeszkolenie pracowników	Obecnie Chetmska Biblioteka Publiczna nie posiada własnej pętli indukcyjnej, jednak w przypadku koncertów istnieje możliwość wypożyczenia przenośnego systemu wspomagającego słyszenie. Dzięki temu osoby	Kontakt możliwy mailowo – to główny kanał komunikacji. Osoby z dysfunkcją słuchu, które są już stałymi uczestnikami wydarzeń, utrzymują kontakt głównie przez pisemną korespondencję

	przypadku trudności komunikacyjnych prosimy o kontakt drogą elektroniczną – możliwe będzie umówienie tłumacza PJM lub komunikacja pisemna”, Publikowane materiały zawierają tekst, ale często są to grafiki z tekstem, co może utrudniać korzystanie osobom niesłyszącym korzystającym z tłumaczy migowych online.		aplikacji typu Jakdojade z włączoną funkcją tekstowych komunikatów. Brak barier fizycznych – osoby z dysfunkcją słuchu poruszają się samodzielnie. Przystanki komunikacji miejskiej są w pobliżu. Brak potrzeby wsparcia podczas drogi, chyba że osoba ma dodatkowe ograniczenia (np. z rozumieniem złożonych instrukcji).	w w podstawowych zwrotach komunikacji alternatywnej (np. pisanie, gesty), wykorzystanie aplikacji tłumaczących PJM online.	niedosłyszające, korzystające z aparatów lub implantów ślimakowych, mogą odbierać dźwięk bezpośrednio, w wysokiej jakości, z pominięciem zakłóceń z otoczenia.	ję lub bezpośrednio (jeśli znają pracowników) .
OBSZAR : RUCH	Informacje o koncercie publikowane są w formie czytelnej wizualnie, na stronie internetowej ChBP oraz w mediach	Wydarzenia organizowane przez CHBP są najczęściej bezpłatne, co eliminuje barierę zakupu biletów online.	Parking z wyznaczonym miejscem dla osoby z niepełnosprawnością. Dojazd możliwy jest	Wejście boczne Winda Toalety dla niepełnosprawnych Szerokie korytarze Windy wewnętrzne	Sala, w której odbywa się koncert, jest przestronna i położona na pierwszym piętrze budynku. Osoba poruszająca	Osoba może kontaktować się z instytucją w sposób dostępny – mailowo, telefonicznie, osobiście.

	społecznościowych. Treści są sformułowane w sposób prosty, z zaznaczeniem dostępności architektonicznej miejsca pracy. Osoba może skontaktować się z biblioteką za pomocą e-maila, telefonu lub osobiście (biblioteka posiada dostępne wejście główne).	W przypadku konieczności wcześniejszej rejestracji – możliwe jest dokonanie jej osobiście, telefonicznie lub mailowo. Pracownicy biblioteki w razie potrzeby wspierają osoby z niepełnosprawnością ruchową w zapisie lub potwierdzeniu uczestnictwa, dotarciu do Sali, wskazania innych udogodnień np. toalet	zarówno samochodem, jak i transportem miejskim – w pobliżu znajduje się przystanek. Park Czytelnika przed biblioteką posiada utwardzone alejki, umożliwiające poruszanie się wózkiem.	Drogi ewakuacyjne i ciągi komunikacyjne są oznaczone i szerokie. Na potrzeby koncertu możliwe jest zorganizowanie odpowiedniego miejsca siedzącego (bez potrzeby przesiadania się), z dobrą widocznością i akustyką.	się na wózku może skorzystać z windy, która umożliwia swobodny wjazd na piętro. Po dotarciu na piętro nie występują już żadne bariery architektoniczne – przestrzeń jest otwarta, dostosowana do poruszania się na wózku i zapewnia komfortowy dostęp do sali oraz toalety. Miejsce dla osoby na wózku jest przewidziane w sposób umożliwiający komfortowy odbiór wydarzenia, z zapewnioną widocznością i akustyką. Obsługa wydarzenia jest przeszkolona i świadoma potrzeb osób	Informacje o kolejnych wydarzeniach są udostępniane w dostępnych kanałach informacyjnych. Pracownicy CHBP są otwarci na dalszy kontakt i informowanie o działaniach dostępnych dla osób z niepełnosprawnością ruchową.
--	--	---	---	---	--	--

					z niepełnosprawnością ruchową, gotowa do udzielenia pomocy przy wjeździe windą, dotarciu do sali lub organizacji przestrzeni wokół uczestnika.	
OBSZAR : ROZUMIENIE	Informacja w języku prostym (ETR – tekst łatwy do czytania), z ikonami lub piktogramami . Osoba może uzyskać pomoc od pracownika (telefonicznie lub osobiście), który wyjaśni szczegóły wydarzenia prostym językiem	Wydarzenia organizowane przez CHBP są najczęściej bezpłatne, co eliminuje barierę zakupu biletów. W przypadku konieczności wcześniejszej rejestracji – możliwe jest dokonanie jej osobiście, telefonicznie lub mailowo.	Droga do CHBP i powrót Trudność w samodzielnym planowaniu trasy (np. konieczność przesiadek, zmiana rozkładów). Pomocne: mapka dojścia, fotografie orientacyjne (np. jak wygląda wejście, przystanek), opis krok po kroku.	Poruszanie się po przestrzeni instytucji Osoba może nie rozumieć oznaczeń lub nie pamiętać trasy do konkretnego pomieszczenia. Potrzebne: oznakowanie graficzne, proste instrukcje, osoba do oprowadzenia. Korytarze są szerokie i dobrze oświetlone – sprzyjają orientacji	Sala koncertowa jest przestronna i uporządkowana – co zmniejsza ryzyko przestymulowania lub zagubienia. W razie potrzeby, uczestnik może zostać wprowadzony przez pracownika i otrzymać wsparcie w zrozumieniu sytuacji (np. dlaczego światło jest przyciemnione, dlaczego ludzie biją brawo).	Możliwy kontakt osobisty, telefoniczny i mailowy. Pracownicy są otwarci na indywidualne potrzeby i starają się mówić prostym językiem. Osoba, która raz uczestniczyła w wydarzeniu, może być później zapraszana ponownie – np. telefonicznie.

				przestrzenne j.		
OBSZAR : CZUCIE	Pozyskanie informacji o pracy: Informacje na stronie internetowej podane prostym językiem. Możliwość zapoznania się wcześniej z przestrzenią pracy poprzez zdjęcia, nagrania wideo lub grafikę na str. chbp W ogłoszeniu podane informacje o rodzaju stymulacji sensorycznej w danym miejscu (np. czy są intensywne zapachy, głośne dźwięki, światła jarzeniowe, w jakich godzinach najlepiej odwiedzić CHBP)	Wydarzenia organizowane przez CHBP są najczęściej bezpłatne, co eliminuje barierę zakupu biletów. W przypadku rezerwacji telefonicznej lub osobistej – osoba może poprosić o miejsce z dala od głośników lub przy wyjściu.	Droga do CHBP i powrót Przygotowanie prostych mapek dojazdu z wyróżnieniem bodźców (np. hałaśliwa ulica, spokojne wejście boczne). Wejście główne jest spokojne, bez alarmów dźwiękowych, reklam świetlnych, migających ekranów. Możliwość wejścia do budynku alternatywnym wejściem bocznym. Można zaparkować w pobliżu (co zmniejsza stres), a otoczenie Parku Czytelnika pozwala na chwilę wyciszenia	Korytarze są szerokie, spokojne, z ograniczoną ilością bodźców wizualnych i dźwiękowych. W windzie nie ma intensywnych dźwięków ani ostrych światel. Na potrzeby uczestnika można zorganizować odosobnione miejsce.	Wydarzenia odbywają się w przestronnej sali, gdzie można zająć miejsce z dala od głośników lub przy wyjściu umożliwia osobie wrażliwej sensorycznie poczucie bezpieczeństwa i kontrolę nad bodźcami. Na potrzeby uczestnika można zorganizować odosobnione miejsce. Uczestnik może w razie potrzeby wyjść na korytarz lub do Parku Czytelnika.	Możliwy kontakt osobisty, telefoniczny i mailowy. Pracownicy są otwarci na indywidualne potrzeby i starają się mówić prostym językiem. Osoba, która raz uczestniczyła w wydarzeniu, może być później zapraszana ponownie – np. telefonicznie.

			przed wejściem.			
UWAGI OGÓLNE	Zdiagnozowa- liśmy, że nasze wyrzedzeni e promocyjne jest niewystarczaj- ące dla części OzN; informujemy środowisko OzN w mediach społeczności owych (w tym zależnych od OzN)					

PUBLICZNOŚĆ I RELACJE

1. Proszę wskazać obszary dostępności według Modelu Dostępnej Kultury, których reprezentanci pojawiają się w instytucji?

- ☐ OBSZAR WZROK
- ☐ OBSZAR SŁUCH
- ☐ OBSZAR RUCH
- ☐ OBSZAR ROZUMIENIE
- ☐ OBSZAR CZUCIE

2. Reprezentanci Ci pojawiają się w instytucji jako:

- ☐ PRACOWNICY
- ☐ WSPÓŁPRACOWNICY I ZLECENIOBIORCY
- ☐ WOLONTARIUSZE
- ☐ PUBLICZNOŚĆ BIERNA
- ☐ PUBLICZNOŚĆ WŁĄCZONA W DZIAŁANIA

3. Biorąc pod uwagę specyfikę lokalną (albo dowolną inną, zależnie od zasięgu oddziaływania instytucji), poziom uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w życiu instytucji można ocenić jako:

- ☐ Zdecydowanie wysoki
- ☐ Umiarkowanie wysoki
- ☐ **Niewyróżniający się / niewidoczny**
- ☐ Umiarkowanie niski
- ☐ Zdecydowanie za niski
- ☐ Trudno ocenić / nie wiem

4. **Czy instytucja ma partnerstwa lub inne relacje ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i osobami starszymi?**

Tak.

Nie.

Nie wiem.

5. **Proszę opisać charakter tych relacji (czas ich trwania, poziom relacji) oraz określić czy mają one charakter formalny (to relacje pomiędzy instytucją a organizacjami pozarządowymi) czy nieformalny (to relacje z pojedynczymi osobami lub grupami nieformalnymi).**

Chetmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti od wielu lat utrzymuje stałe relacje z osobami starszymi oraz ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami, zarówno w ramach partnerstw formalnych, jak i poprzez kontakty nieformalne. Charakter tych relacji można podzielić następująco:

Relacje formalne (z organizacjami):

Stowarzyszenie LARIX, Fundacja Klucz, Fundacja Edukacji Nowoczesnej – współpraca w zakresie dostarczania książek mówionych w formacie Czytak dla osób niewidomych i słabowidzących.

Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas – organizacja seansów filmowych, warsztatów tematycznych, dostarczanie książek do uczestników.

Dom Pomocy Społecznej w Nowinach – prowadzenie punktu bibliotecznego z wypożyczalnią książek, stała współpraca od wielu lat.

Mieszkania Chronione i WTZ Caritas – regularne dostawy zbiorów bibliotecznych do domów osób niesamodzielnych (w tym podopiecznych MOPR).

Lokalne organizacje pozarządowe i instytucje, m.in. MOPR – wspólna organizacja wydarzeń dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami.

Relacje nieformalne (z osobami i grupami):

Regularny kontakt z uczestnikami wydarzeń kulturalnych, dziećmi z niepełnosprawnościami oraz seniorami, m.in. z grup przedszkolnych i szkolnych, uczestnikami Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Biblioteka dostosowuje wydarzenia do potrzeb konkretnych osób/grup (np. dzieci z ASD, osoby na wózkach, seniorzy).

Relacje opierają się na wzajemnym zaufaniu, elastyczności i ciągłym reagowaniu na sygnalizowane potrzeby.

Czas trwania relacji:

Wieloletni – większość relacji, m.in. ze Stowarzyszeniem LARIX, DPS w Nowinach, UTW, czy WTZ Caritas, trwa od co najmniej kilku lat i ma charakter cykliczny, oparty na stałym współdziałaniu.

6. Jakie nowe kontakty i relacje może / chce nawiązać zespół instytucji w niedalekiej przyszłości?

Zespół Chełmskiej Biblioteki Publicznej im. M. P. Orsetti deklaruje gotowość do nawiązania nowych partnerstw z organizacjami i instytucjami wspierającymi osoby ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza w zakresie:

- wsparcia komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC) – poszukiwani są partnerzy edukacyjni lub terapeutyczni, którzy pomogliby wdrażać rozwiązania zrozumiałe dla osób z trudnościami w rozumieniu (np. osoby w spektrum autyzmu, z niepełnosprawnością intelektualną),
- szkoleń i podnoszenia kompetencji kadry – m.in. we współpracy z fundacjami zajmującymi się dostępnością i edukacją włączającą (np. Fundacja Kultury Bez Barrier, Fundacja TUS, Fundacja SYNAPSIS),
- organizacji dostępnych wydarzeń artystycznych i edukacyjnych, np. z udziałem tłumaczy PJM, audiodeskrypcją lub przewodnikami dostosowanymi do różnych potrzeb,
- pogłębienia współpracy z placówkami opiekuńczymi, szkołami specjalnymi oraz lokalnymi DPS-ami, celem rozszerzenia oferty kulturalno-edukacyjnej dla ich podopiecznych,
- lokalnych inicjatyw społecznych prowadzonych przez osoby z niepełnosprawnościami, które mogłyby współtworzyć ofertę wydarzeń jako prelegenci, twórcy czy prowadzący zajęcia.

Biblioteka chce budować sieć współpracy opartą na dialogu i realnych potrzebach odbiorców, dlatego planuje także organizację spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami osób z niepełnosprawnościami i seniorami.

7. Obecności i reprezentacji jakiej grupy osób o szczególnych potrzebach najbardziej brakuje w instytucji?

W Chełmskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti najbardziej odczuwalny jest brak obecności i reprezentacji osób niesłyszących i słabosłyszących – zarówno wśród odbiorców oferty kulturalnej, jak i w działaniach współtworzących program biblioteki.

Brakuje m.in.:

- dostosowanych materiałów promocyjnych i informacyjnych w formach dostępnych dla osób niesłyszących i słabosłyszących (np. w języku migowym),
- stałej obecności tłumacza PJM podczas wydarzeń, co mogłoby zwiększyć ich dostępność i otwartość,
- kontaktów z lokalnym środowiskiem niesłyszących i słabosłyszących, które pozwoliłyby rozpoznać ich potrzeby oraz włączyć je w działania biblioteki – mimo, że próby nawiązania kontaktów zostały podjęte

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- reprezentantów tej grupy w roli współtwórców wydarzeń lub konsultantów dostępnościowych, co sprzyjałoby inkluzywnemu podejściu instytucji.

Brak ten powoduje, że oferta instytucji pozostaje niewystarczająco rozpoznawalna i atrakcyjna dla osób z tej grupy, mimo że część z nich może korzystać z oferty biblioteki samodzielnie lub z pomocą.

ZASOBY DOSTĘPNYCH TEKSTÓW KULTURY

1. Czy w zasobach instytucji są teksty kultury dostępne dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

a) **Tak, dostępne dzięki narzędziom i usługom adaptacyjnym.**

b) Tak, opracowane od początku jako dostępne.

c) Nie.

d) Nie wiem.

Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. P. Orsetti posiada różnorodne zasoby i rozwiązania, które umożliwiają dostęp do tekstów kultury osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom starszym. W szczególności:

Zbiory dostosowane do potrzeb użytkowników z dysfunkcją wzroku, takie jak:

książka mówiona (audiobooki),

książki z dużą czcionką,

zbiory audiowizualne.

Wypożyczalnia Audiowizualna udostępnia:

8 urządzeń typu czytnik, z których korzystają seniorzy i osoby niewidome oraz słabowidzące,

2 odtwarzacze Victor Rider do płyt CD,

Biblioteka współpracuje ze Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych LARIX, od którego otrzymuje książki mówione w formacie czytnika.

Czytelnicy mogą zamawiać i rezerwować zbiory online, co stanowi ułatwienie dla osób o ograniczonej mobilności.

Biblioteka realizuje usługę dostawy książek do domu dla osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami – zbiory są dostarczane m.in. do podopiecznych MOPR i uczestników WTZ.

W Czytelnicy Głównej znajduje się stanowisko komputerowe dla osób niewidomych i niedowidzących, wyposażone w:

syntezator mowy,

możliwość konwersji tekstu i wydruku w alfabecie Braille'a,

specjalistyczne oprogramowanie wspomagające korzystanie z Internetu i zasobów cyfrowych.

Od lat prowadzona jest współpraca z Domem Pomocy Społecznej w Nowinach, w którym działa punkt biblioteczny obsługiwany przez CHBP.

2. Jak oceniana jest przez Was liczba dostępnych tekstów kultury w instytucji?

a) Dostępnych tekstów kultury nie ma.

b) **Jest ich za mało – oferta nie jest zadowalająca dla publiczności.**

c) W sam raz dla obsługi naszej publiczności o szczególnych potrzebach.

d) Jest ich „za dużo” – czujemy, że nie wykorzystujemy wszystkiego w pełni.

Uzasadnienie:

Choć Chełmska Biblioteka Publiczna dysponuje wartościowymi zasobami dostosowanymi do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (książka mówiona, czytaki, książki z dużą czcionką, stanowisko komputerowe z syntezaorem mowy), to ich liczba i różnorodność są nadal niewystarczające, biorąc pod uwagę potrzeby społeczności lokalnej.

Zbyt mała liczba czytań – 8 urządzeń to stanowczo za mało, biorąc pod uwagę rosnące zainteresowanie tą formą dostępu do literatury.

Brak abonamentu na platformy e-booków i audiobooków, takie jak LEGIMI – ogranicza to dostęp do nowości wydawniczych w formatach cyfrowych, które są szczególnie cenne dla osób niewidomych, słabowidzących oraz seniorów.

Zapotrzebowanie na większą liczbę audiobooków i książek z dużą czcionką – tego typu materiały cieszą się dużą popularnością, zwłaszcza wśród osób starszych i z dysfunkcją wzroku.

Biblioteka dąży do poszerzenia oferty dostępnych tekstów kultury poprzez pozyskiwanie nowych zbiorów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz rozwijanie usług wypożyczeń alternatywnych (m.in. dostarczanie książek do domów, współpraca z DPS i WTZ).

3. Jak przechowywane są narzędzia dostępu, np. audiodeskrypcje, nagrania w języku migowym, karty w tekście łatwym do czytania, itp.?

- a) Tylko on-line albo jako kopie cyfrowe.
- b) Tylko w formach tradycyjnych (fizycznych).**
- c) I tak, i tak – w zależności od obiektu.
- d) Nie wiem.

4. Czy baza dostępnych tekstów kultury albo informacje o nich są dostępne dla publiczności?

- a) Tak, online.**
- b) Tak, w siedzibie instytucji.**
- c) Nie.
- d) Nie wiem.

Uzasadnienie:

Chełmska Biblioteka Publiczna informuje o dostępnych zasobach zarówno w siedzibie, jak i online: W Wypożyczalni Zbiorów Audiowizualnych użytkownicy mogą skorzystać z czytań oraz dużych czcionek, a dostępna jest informacja o tym fakcie na stronie „O nas” oraz zakładce „Informacje dla osób z niepełnosprawnościami”

Zamawianie i rezerwacja zbiorów dostępna jest online, co ułatwia dostęp do zasobów osobom o ograniczonej mobilności.

W czytelni głównej znajduje się specjalne stanowisko dla osób niewidomych i niedowidzących, a opis usługi znajduje się na stronie CHBP i w regulaminie dostępowym

5. Jakie teksty kultury są dostępne?

- Literatura piękna dla dzieci i dorosłych, w tym powieści, opowiadania, dramaty, poezja,
- Literatura popularnonaukowa, w tym poradniki, biografie, literatura faktu itp.,

W postaci:

- książka mówiona (audiobooki) – wypożyczane za pomocą urządzeń typu czytnik plus, obsługiwane przez bibliotekę we współpracy ze Stowarzyszeniem LARIX.
- książki z dużą czcionką, zwiększające czytelność dla osób słabowidzących.
- nieliczne książki w alfabecie Braille'a.

6. Jakie są największe przeszkody w udostępnianiu tekstów kultury w instytucji?

Największymi barierami w udostępnianiu tekstów kultury osobom ze szczególnymi potrzebami są:

- Ograniczenia prawne wynikające z praw autorskich.
- Ograniczenia rynku dostępnych tekstów kultury – brakuje takich publikacji.
- Ograniczenia budżetowe – środki na zakup zbiorów przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (np. książki z dużą czcionką, literatura łatwa do czytania, książki w Braille'u, audiobooki, filmy z audiodeskrypcją) są ograniczone.
- Braki sprzętowe – liczba urządzeń typu czytnik jest niewystarczająca w stosunku do zapotrzebowania użytkowników z dysfunkcjami wzroku. W 2023 r. urządzenia te były wypożyczane rotacyjnie, co ograniczało jednoczesny dostęp dla większej liczby osób.
- Wysokie ceny usług abonamentowych cyfrowych bibliotek książek w postaci e-book lub audiobook. Instytucja nie posiada abonamentu na platformy typu Legimi, co ogranicza dostęp do książek mówionych i e-booków w nowoczesnych formatach – szczególnie istotnych dla osób starszych i niewidomych, korzystających z urządzeń mobilnych.
- Brak systematycznej ewaluacji i monitoringu potrzeb tej grupy odbiorców – utrudnia to planowanie odpowiedniego rozszerzenia oferty.
- Ograniczona promocja zbiorów dostępnych – chociaż informacje o zasobach są dostępne w systemie PRIMO oraz na stronie internetowej, nie są one szeroko promowane ani specjalnie oznaczane w katalogach jako „dostępne” dla osób ze szczególnymi potrzebami.

7. Podczas jakiego typu wydarzeń zespół instytucji pracuje na bazie dostępnych tekstów kultury?

Zespół Chełmskiej Biblioteki Publicznej pracuje na bazie dostępnych tekstów kultury przede wszystkim podczas:

- 1) Projekcji filmowych z audiodeskrypcją – dedykowanych osobom z dysfunkcją wzroku, często realizowanych w cyklu kilku pokazów rocznie. Filmy opatrzone audiodeskrypcją stanowią przykład dostosowanego tekstu kultury w formie wizualno-dźwiękowej.
- 2) Zajęć literacko-edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży ze szczególnymi potrzebami – np. słuchowiska, warsztaty z wykorzystaniem książek z dużą czcionką lub prostym językiem. Przykładem są zajęcia z przedszkolami integracyjnymi, WTZ czy placówkami terapeutycznymi.

- 3) Zajęć animacyjnych dla seniorów – z wykorzystaniem książek mówionych lub dostępnych audiobooków. Uczestnicy mogą pracować z tekstem słuchanym lub przystosowanym do potrzeb wzrokowych (duża czcionka).
- 4) Wydarzeń okolicznościowych i rocznicowych – przy których wykorzystywane są dostępne formy przekazu, np. prezentacje biografii lokalnych postaci lub literatury regionalnej w wersjach audio lub uproszczonych.
- 5) Dyskusyjnych Klubów Książki dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
W ramach działalności Dyskusyjnych Klubów Książki (DKK), prowadzonych w Chełmskiej Bibliotece Publicznej oraz w jej filiach, uczestnicy regularnie pracują na bazie dostępnych wersji tekstów literackich, takich jak:
 - książki z dużą czcionką,
 - książki w wersji audio (audiobooki),
 - e-booki przystosowane do czytników głosowych.Kluby są otwarte na uczestników w różnym wieku i z różnymi potrzebami. W zależności od potrzeb grupy, moderatorzy dostosowują sposób prezentacji treści i wspierają uczestników w zrozumieniu tekstu. Dyskusje często są wzbogacane o materiały wizualne, ilustracje czy aktywności twórcze, co ułatwia udział osobom o zróżnicowanych stylach poznawczych.
- 6) Spotkań autorskich (w tym mających na celu promocję książek).
Podczas spotkań autorskich zespół CHBP dba o to, aby uczestnicy mogli zapoznać się z prezentowanymi tekstami kultury w różnych dostępnych formach. W zależności od rodzaju wydarzenia, wykorzystywane są:
 - fragmenty książek czytane przez lektora lub samego autora,
 - ekranowe prezentacje multimedialne z tekstami o odpowiednim kontraście i wielkości czcionki.
- 7) Działań w ramach dostarczania zbiorów do domów czytelników – szczególnie dla osób niesamodzielnych lub niepełnosprawnych, które nie mogą fizycznie uczestniczyć w wydarzeniach, ale korzystają z tekstów kultury za pośrednictwem pracowników biblioteki.

8. Czy w otoczeniu instytucji kultury są obiekty dostępne (np. rzeźby, pomniki przyrody, budynki albo widoki i układy architektoniczne)?

Tak. W bezpośrednim otoczeniu Chełmskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti znajdują się elementy dostępne kulturowo, edukacyjnie i przestrzennie, w tym:

- Park Czytelnika
Zrealizowany w 2019 roku projekt „Park Czytelnika” (dofinansowany przez MKiDN i Fundację LOTTO) wzbogacił przestrzeń miejską przed biblioteką o elementy małej architektury, które są zarówno funkcjonalne, jak i przyjazne osobom z różnymi potrzebami. W skład parku wchodzi:
 - wygodne ławki i siedziska,
 - nowy parking rowerowy,
 - ekonomiczne lampy solarne,
 - estetyczne kosze na śmieci,

- mobilne skrzynie z roślinnością,
- maszt z proporcem CHBP,
- elektroniczny ekran zewnętrzny który informuje o wydarzeniach bibliotecznych i pełni funkcję informacyjną również dla osób z ograniczoną mobilnością lub dostępem do Internetu,
- duży przestrzenny napis „BIBLIOTEKA” na elewacji – doskonale widoczny, przyjazny sensorycznie i stanowiący punkt orientacyjny w przestrzeni miejskiej.

Projekt Parku Czytelnika był realizowany z myślą o lokalnej społeczności i osobach spędzających czas w przestrzeni publicznej, także tych o szczególnych potrzebach (osoby starsze, opiekunowie z dziećmi, osoby z niepełnosprawnością ruchu).

- **Drzewo Pamięci:**

Drzewo Pamięci Cypriana Odorkiewicza i innych powstańców warszawskich związanych z ziemią chełmską wraz z tablicą pamiątkową. Uroczyste odsłonięcie pamiątkowej tabliczki ku czci Cypriana Odorkiewicza było elementem projektu „Godzina "W" - niezłomność i pamięć”, który dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie z programu „Patriotyzm Jutra” Edycja 2024. Tablica została zainstalowana przed drzewkiem pamięci (czerwony klon) przed budynkiem ChBP (ul. Partyzantów 40). Tabliczka i drzewko z uwagi na umiejscowienie są dostępne dla różnych grup w tym osób ze szczególnymi potrzebami oraz starszych.